

Biuletyn

informacyjny

2/2017

PROW 2014-2020 rusza pełną parą

Na stół wprost z zagrody

Rolniczy handel detaliczny: przepisy, zasady, korzyści

Wypowiedź Daniela Obajtka – Prezesa ARiMR

KONSULTACJE PUBLICZNE NA TEMAT WPR

Co zrobić?

Wypełnić kwestionariusz dostępny na stronie
Komisji Europejskiej, w zakładce rolnictwo

https://ec.europa.eu/agriculture/consultations/cap-modernising/2017_en

Do kiedy?

Do 2 maja 2017 r.

Dlaczego to ważne?

To część prac nad przyszłością WPR. Głosy uwzględniające specyfikę polskiego rolnictwa i nasze priorytety, mogą wpłynąć na kierunek dalszych prac Komisji i kształt WPR po 2020 r.

Na podstawie wyników konsultacji Komisja Europejska opracuje wnioski dotyczące obecnego funkcjonowania WPR oraz możliwe scenariusze polityczne na przyszłość

W numerze:

MRiRW

PROW 2014-2020 rusza pełną parą	3
Pomoc dla producentów drobiu z obszarów zapowietrzonych lub zagrożonych	5
Na walkę z ASF	6
Pomoc na zalesienie	7
Uproszczenie procedur	9
Nowelizacja ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich	
Wzmacnianie pozycji rolnika w łańcuchu dostaw żywności	10
Na stół wprost z zagrody	12
Rolniczy handel detaliczny: przepisy, zasady, korzyści	
Jaka alternatywa dla soi	15
Działania resortu rolnictwa w sprawie krajowych źródeł białka paszowego	
Ochrona roślinnych zasobów genowych	17
Rolnik może więcej dorobić	20
Podwyżka najniższych emerytur	20
Przejęcia szkół rolniczych	21
Nowa Rada	21
Rada AGRIFISH	22
Pogłębianie współpracy z państwami trzecimi	23
Noworoczne spotkanie z dyplomatami	23
Zielony Tydzień w Berlinie	24
Odpuść na wsi	26
Nowe podejście do promocji turystyki wiejskiej i agroturystyki	

ARiMR

Wypowiedź Daniela Obajtka – Prezesa ARiMR	29
Co z nowego PROW na początek roku	30
ARiMR stawia w 2017 na e-Wniosek o przyznanie dopłat bezpośrednich	32
Rolniku, nie zapomnij rozliczyć raty pożyczki	33
Młody rolnik	34
W sprawie premii już nie do biura powiatowego ARiMR	
Z pierwszej ręki	35
Agencja odpowiada	37

ARR

Polska żywność na krańcach świata	39
-----------------------------------	----

Zdaniem ministra

Ryszard Zarudzki, podsekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szanowni Państwo!

Z początkiem roku mam dobre wieści dla rolników. 17 stycznia przyjęty został harmonogram naboru wniosków w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Do połowy tego roku zostaną już uruchomione wszystkie działania. Znane są terminy poszczególnych naborów w I półroczu.

Czasu jest wystarczająco dużo aby dobrze przygotować się do ubiegania o środki finansowe. Każdy będzie miał czas na przygotowanie wniosków. Nabory będą ogłaszane tak, aby dotarły do wszystkich zainteresowanych.

W tej perspektywie finansowej mamy nieco mniej środków, dlatego powinniśmy dołożyć wszelkich starań aby je jak najbardziej efektywnie zainwestować.

Wprowadziliśmy już uproszczenia, ale cały czas pracujemy nad dalszymi. Po przeprowadzeniu analizy stopnia zainteresowania poszczególnymi działaniami będzie możliwość przesunięcia środków na te, którymi rolnicy będą zainteresowani najbardziej.

Od połowy ubiegłego roku nadzór nad ośrodkami doradztwa rolniczego sprawuje Minister Rolnictwa. Pozwala to na lepsze skoordynowanie działań doradczych z polityką rolną, w tym lepsze dostosowanie oferty doradztwa do potrzeb beneficjentów. Prowadzimy szkolenia doradców. Ważne, by byli oni bliżej rolników i pomagali wybierać najkorzystniejsze opcje służące rozwojowi rolniczych gospo-

darstw. Od wiedzy i doświadczenia doradców zależy m.in. dobre przygotowanie wniosków, a w konsekwencji efektywne wykorzystanie dostępnych funduszy.

Często zdarza się tak, że główne zainteresowanie PROW 2014-2020 skupia się na wielkości dostępnych pieniędzy. Musimy jednak pamiętać, że ta cała pula jest w efekcie rozproszona. W przełożeniu na gminę bywa to jeden wniosek, który uzyska wsparcie. Czasem jeden na powiat.

Do końca stycznia br., mamy zebrane wnioski na ok. 33 proc. dostępnych środków. Część z nich jest w trakcie weryfikacji. Podpisane już umowy opiewają na 21 proc. wszystkich środków. Trwa realizacja płatności dla tych rolników, którzy mają podpisane umowy. Do 9 proc. z nich pieniądze trafiły już na konta.

Dużym zainteresowaniem beneficjentów cieszy się działanie „Restrukturyzacja małych gospodarstw”, które ruszy w marcu. Ten nabór dotyczyć będzie obszaru całego kraju oraz terenów objętych ograniczeniami w związku z wystąpieniem wirusa ASF. Drugi nabór odbędzie się w czerwcu, ale będzie on ograniczony wyłącznie do obszarów dotkniętych ASF.

Kwiecień będzie tym miesiącem, w którym odbędzie się nabór wniosków na „Premie dla młodych rolników”.

W czerwcu czeka nas nabór na „Modernizację gospodarstw rolnych” na odtworzenie produkcji prosiąt, na wołowinę i dla producentów mleka, czyli w tzw. komponencie A, B i C. W tym roku nie będzie komponentu D.

W czerwcu planujemy też nabór dotyczący tworzenia grup producentów rolnych i organizacji producenckich. Zależy nam, aby powstawało ich jak najwięcej. Wspomożeniem będzie z pewnością procedowana ustawa o spółdzielniach. Będzie to rodzaj naczyń połączonych. Przez rok wnikliwie będziemy analizować efekty tych działań. W sferze wspólnej pracy rolników mamy jeszcze bardzo dużo do zrobienia.

Nie wymieniam wszystkich planowanych naborów. Bardziej szczegółowe informacje znajdują się na następnej stronie Biuletynu.

Zwrócę jeszcze uwagę na działania delegowane. Jednym z kluczowych partnerów resortu rolnictwa są lokalne grupy działania. Jesteśmy gotowi do spotkań, rozmów. Uważam, że dialog, szacunek, przestrzeganie prawa i wymiana informacji są podstawowymi zasadami współpracy ministerstwa, agencji i samorządów. Dzięki nim efektywniej i w zgodzie z oczekiwaniami mieszkańców obszarów wiejskich będziemy wykorzystywać dostępne fundusze, aby stale podnosić poziom życia na tych terenach.

Prosto z gabinetu

PROW 2014-2020 rusza pełną parą

W grudniu 2014 r. Komisja Europejska zatwierdziła do realizacji Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020). Do chwili obecnej uruchomiono większość instrumentów wsparcia realizowanych w ramach Programu. Łączna kwota przeznaczona na realizację PROW 2014-2020 to ponad 13,6 mld euro.

Na dzień 15 stycznia 2017 r. zostało złożonych przeszło 1,7 mln wniosków o przyznanie pomocy na kwotę stanowiącą 32,5% całkowitej alokacji Programu. Podpisane umowy/wydane decyzje stanowią 21,4% budżetu PROW 2014-2020. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, pełniąc rolę agencji płatniczej, wypłaciła beneficjentom Programu 8,6% środków z całej

puli przeznaczonej na realizację PROW 2014-2020.

Na 2017 r. zaplanowano uruchomienie instrumentów wsparcia, których pierwsze nabory odbyły się w roku 2015 i 2016 oraz większości pozostałych instrumentów. Zakłada się, że w 2017 r. PROW 2014-2020 zostanie w pełni wdrożony. Należy jednak mieć na uwadze, iż jego pełne wdrożenie wymaga zakończenia prac nad szczegółowymi przepisami

dotyczącymi warunków i trybu przyznawania wypłaty pomocy oraz, w niektórych przypadkach, od zakończenia procesu akredytacji procedur wdrożeniowych.

Zamieszczony na kolejnej stronie aktualny harmonogram planowanych naborów wniosków w ramach PROW 2014-2020 w 2017 r. znaleźć można również na stronie internetowej MRiRW (pod adresem: <http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa/Program-Rozwoju-Obszarow-Wiejskich-2014-2020/Harmonogram-naboru-wnioskow-PROW-2014-2020>).

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich

☎ 22 623 18 42

Zdjęcia: fotolia

Harmonogram planowanych naborów wniosków w ramach PROW na lata 2014-2020 w 2017 r.

Lp.	Nazwa działania/poddziałania/typu operacji	Planowany termin naboru wniosków*
ROZWÓJ GOSPODARSTW		
1.	poddziałanie „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw” typ operacji „Restrukturyzacja małych gospodarstw” - nabór na operacje za wyjątkiem operacji realizowanych w gospodarstwach prowadzących produkcję trzody chlewnej, na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń (ASF)	marzec 2017 r.
2.	poddziałanie „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników” typ operacji „Premie dla młodych rolników”	kwiecień 2017 r.
3.	poddziałanie „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw” typ operacji „Restrukturyzacja małych gospodarstw” - nabór na operacje realizowane w gospodarstwach prowadzących produkcję trzody chlewnej, na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń (ASF)	czerwiec 2017 r.
4.	poddziałanie „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” typ operacji „Modernizacja gospodarstw rolnych” - nabór obszar a, b, c	czerwiec 2017 r.
5.	działanie „Tworzenie grup producentów i organizacji producentów”	czerwiec 2017 r. IV kwartał 2017 r.**
6.	poddziałanie „Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof” typ operacji „Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej”	III kwartał 2017 r.***
7.	poddziałanie „Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi” typ operacji „Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa”	III kwartał 2017 r.
8.	poddziałanie „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” typ operacji „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000”	III kwartał 2017 r.
WZMACNIANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI		
9.	poddziałanie „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” typ operacji „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” - nabór na operacje za wyjątkiem operacji związanych z rozpoczęciem pozarolniczej działalności gospodarczej w gospodarstwach, które prowadzą produkcję trzody chlewnej, na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem choroby afrykańskiego pomoru świń (ASF)	marzec 2017 r.***
10.	poddziałanie „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój” typ operacji „Przetwórstwo i marketing produktów rolnych” - nabór tematyczny (zakłady przetwórcze)	marzec 2017 r. III kwartał 2017 r.****
11.	poddziałanie „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” typ operacji „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” - nabór na operacje związane z rozpoczęciem pozarolniczej działalności gospodarczej w gospodarstwach, które prowadzą produkcję trzody chlewnej, na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem choroby afrykańskiego pomoru świń (ASF)	czerwiec 2017 r.
12.	poddziałanie „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój” typ operacji „Przetwórstwo i marketing produktów rolnych” - nabór tematyczny (rolnicy)	czerwiec 2017 r.
ROZWÓJ TERYTORIALNY		
13.	poddziałanie „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”	Cały rok. Terminy uzależnione od LGD, które ogłaszają nabory.
14.	poddziałanie „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszeniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” typ operacji „Gospodarka wodno-ściekowa”	I kwartał 2017 r. Terminy uzależnione od SW, które ogłaszają nabory.
15.	poddziałanie „Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszenie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury, i powiązanej infrastruktury” typ operacji „Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów”	I-II kwartał 2017 r. Terminy uzależnione od SW, które ogłaszają nabory.
16.	poddziałanie „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa” typ operacji „Scalanie gruntów”	Terminy uzależnione od SW, które ogłaszają nabory.
17.	poddziałanie „Wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej” typ operacji „Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego” oraz poddziałanie „Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszenie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury, i powiązanej infrastruktury” typ operacji „Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej”	III kwartał 2017 r. Terminy uzależnione od SW, które ogłaszają nabory.
TRANSFER WIEDZY I INNOWACJI		
18.	poddziałanie „Wsparcie dla szkolenia doradców”	maj 2017 r.
19.	działanie „Transfer wiedzy i działalność informacyjna”	czerwiec 2017 r.
20.	działanie „Współpraca”	czerwiec 2017 r.***
21.	poddziałanie „Wsparcie korzystania z usług doradczych” typ operacji „Świadczenie kompleksowej porady dla rolnika” oraz typ operacji „Świadczenie kompleksowej porady dla właściciela lasu”	III kwartał 2017 r.
SYSTEMY JAKOŚCI PRODUKTÓW ROLNYCH I ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH		
22.	poddziałanie „Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości” typ operacji „Wsparcie dla nowych uczestników systemów jakości”	czerwiec 2017 r. IV kwartał 2017 r.

* Planowane terminy naborów wniosków mogą ulec zmianie w wyniku przebiegu procesu legislacyjnego projektów aktów prawnych.

** Nabór będzie uzależniony od liczby utworzonych i uznanych grup producentów rolnych na podstawie planu biznesowego, które uzyskają status uznania od zakończenia naboru wniosków w czerwcu 2017 r.

*** Termin naboru uzależniony od przebiegu procesu akredytacji agencji płatniczej.

**** Nabór będzie uzależniony od zgody KE na zmianę PROW w tym zakresie.

Pomoc dla producentów drobiu

z obszarów zapowietrzonych lub zagrożonych

Od 1 lutego 2017 r. producenci drobiu prowadzący w 2016 r. gospodarstwa położone na obszarach podlegających ograniczeniom w związku z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków mogą składać wnioski do kierownika biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o pomoc w formie rekompensat. Podstawą prawną do wypłacania rekompensat jest rozporządzenie

o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539, z późn. zm.), w którym jest utrzymany drób, położone na obszarze podlegającym ograniczeniom w związku z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków.

Rekompensata będzie wypłacana do każdej sztuki drobiu utrzymanego w gospodarstwie położonym na obszarze zapowietrzonym lub za-

gro lekarza weterynarii zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia wysoce zjadliwej grypy ptaków.

Z pomocy będą mogli korzystać producenci rolni będący mikroprzedsiębiorstwem, małym albo średnim przedsiębiorstwem w rozumieniu załącznika nr 1 do rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r. uznającego niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach

Od 1 lutego br. producenci drobiu z obszarów zapowietrzonych lub zagrożonych wystąpieniem grypy ptaków mogą składać w biurach powiatowych ARiMR wnioski o pomoc w formie rekompensat

zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 stycznia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2017 r. poz. 166). Z pomocy będą korzystać producenci rolni w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, którzy prowadzą gospodarstwo w rozumieniu art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r.

zagrażonym przed otrzymaniem przez powiatowego lekarza weterynarii zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia choroby, w wysokości 25 zł – w przypadku indyka lub strusia, 15 zł – w przypadku kaczki lub gęsi, 5 zł – w przypadku kury, perlicy lub przepiórki, 4 zł – w przypadku pozostałych gatunków drobiu. Do wniosku producent rolny będzie obowiązany dołączyć dokumentację określającą liczebność stada drobiu w gospodarstwie położonym na obszarze zapowietrzonym lub zagrożonym, przed otrzymaniem przez powiatowe-

większych za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 193 z 01.07.2014, str. 1).

Jednocześnie z pomocy wyłączeni będą producenci rolni:

- których gospodarstwo zostało wyznaczone jako ognisko wysoce zjadliwej grypy ptaków, tj. gospodarstwo, które jest uprawnione do odszkodowania na podstawie art. 49 ust. 1 ustawy z 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwi-

rzętu za drób zabity z nakazu Inspekcji Weterynaryjnej albo do zapomogi za drób padły na podstawie art. 50 ust. 1 tej ustawy; grupa ta obejmuje także gospodarstwa

Rekompensatę będą mogli otrzymać m.in. producenci strusi, indyków, kaczek, gęsi...

w których stwierdzono ognisko wysoce zjadliwej grypy ptaków ale odmówiono wypłaty odszkodowania na podstawie art. 49 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie

zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt lub wypłaty zapomogi na podstawie art. 50 ust. 3 tej ustawy;

- których gospodarstwo jest położone w obszarze zapowietrzonym lub zagrożonym, które nie zostało wyznaczone jako ognisko wysoce zjadliwej grypy ptaków, a wydano decyzję nakazującą zabicie lub poddanie ubojowi drobiu, tj. gospodarstwo, które jest uprawnione do odszkodowania na podstawie art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt za drób zabity z nakazu Inspekcji Weterynaryjnej; grupa ta obejmuje także gospodarstwa którym odmówiono wypłaty odszkodowania na podstawie art. 49 ust. 7 tej ustawy;

- których gospodarstwo jest położone w obszarze zapowietrzonym lub zagrożonym, wobec których wydano decyzję nakazującą zabicie lub ubój drobiu oraz zakazującą utrzymywania w gospodarstwie dro-

biu, na podstawie art. 48b ust. 1 pkt 2 i ust 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Pomoc będzie udzielana zgodnie

... a także hodowcy kur, perliczek i przepiórek

z art. 26 ust. 9 lit. b rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014.

Departament Finansów

☎ 22 623 20 21

Zdjęcia: fotolia

Na walkę z ASF

W związku z wystąpieniem na terenie Polski wirusa afrykańskiego pomoru świń (ASF) oraz podjęciem działań, których głównym celem jest ograniczenie jego rozprzestrzeniania, w ramach PROW 2014-2020 wprowadzono możliwość wsparcia działań prewencyjnych w gospodarstwach utrzymujących trzodę chlewną, wsparcia alternatywnych kierunków produkcji lub wsparcia w podejmowaniu pozarolniczej działalności dla gospodarstw rezygnujących z produkcji trzody chlewnej.

■ Wsparcie inwestycji zabezpieczających przed ASF w gospodarstwach towarowych

W poddziałaniu 5.1 Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof pomoc kierowana będzie do rolników, znajdujących

się w strefach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem ASF, na realizację operacji inwestycyjnych polegających na budowie infrastruktury potrzebnej do stworzenia odpowiednich warunków bioasekuracji.

- Forma wsparcia: refundacja do 80% kosztów kwalifikowalnych operacji;

- Zakres kosztów kwalifikowalnych: koszty ogrodzenia lub niecek do dezynfekcji;

- Maksymalna kwota wsparcia dla beneficjenta: 100 000 zł;

- Minimalny koszt operacji: 10 000 zł;

- Preferencje w przyznaniu wsparcia: m. in. wielkość stada;

- Minimalna wielkość stada: 300 sztuk.

■ Wsparcie restrukturyzacji małych gospodarstw w alternatywnych kierunkach produkcji rolnej

W poddziałaniu 6.3 Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw w typie operacji „Restrukturyzacja małych gospodarstw” wspar-

cie kierowane będzie do rolników, prowadzących wyłącznie działalność rolniczą, w tym produkcję trzody chlewnej, na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń, którzy zobowiążą się do zaprzestania produkcji trzody chlewnej.

- Forma wsparcia: premia;
- Zakres kosztów: na podstawie biznesplanu;
- Kwota wsparcia dla beneficjenta: 60 000 zł;
- Preferencje w przyznaniu wsparcia: m. in. wielkość stada;
- Wielkość ekonomiczna gospodarstwa uprawnionego do wsparcia: poniżej 10 000 euro (SO) – bez uwzględniania produkcji trzody chlewnej.

■ Wsparcie niewielkich gospodarstw rolnych w podejmowaniu pozarolniczej działalności

W poddziałaniu 6.2 Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich w typie operacji „Premia na rozpoczęcie działalności pozarolniczej”, pomoc dotyczyć będzie wsparcia tworzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w gospodarstwach, które prowadzą produkcję trzody chlewnej, na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem choroby afrykańskiego pomoru świń. Celem instrumentu wsparcia jest między innymi różnicowanie działalności,

związane z rozpoczynaniem pozarolniczej działalności gospodarczej.

- Forma wsparcia: premia;
- Zakres kosztów: na podstawie biznesplanu;

W związku z wystąpieniem na terenie Polski wirusa ASF wprowadzono w ramach PROW 2014-2020 możliwość wsparcia działań prewencyjnych w gospodarstwach utrzymujących trzodę chlewną

- Kwota wsparcia dla beneficjenta: 100 000 zł;
- Preferencje w przyznaniu wsparcia: m. in. wielkość stada;
- Wielkość ekonomiczna gospodarstwa uprawnionego do wsparcia: poniżej 15 000 euro (SO) – bez uwzględniania produkcji trzody chlewnej.

Komisja Europejska wyraziła zgodę na wprowadzenie ww. rozwiązań do PROW 2014-2020 Decyzją Wykonawczą z dnia 9.12.2016 r.

Pozostałe przepisy dotyczące wsparcia dla ww. instrumentów określone zostały w PROW 2014-2020 zamieszczonym na stronie internetowej MRiRW (pod adresem: <http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa/Program-Rozwoju-Obszarow-Wiejskich-2014-2020>).

W związku z wystąpieniem na terenie Polski wirusa ASF wprowadzono w ramach PROW 2014-2020 możliwość wsparcia działań prewencyjnych w gospodarstwach utrzymujących trzodę chlewną

www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa/Program-Rozwoju-Obszarow-Wiejskich-2014-2020).

Szczegółowe zasady, w tym tryb przyznawania pomocy, określone zostaną w przepisach rozporządzeń wykonawczych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Planowany termin naboru wniosków: I połowa 2017 r.

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich

☎ 22 623 18 42

Zdjęcie: fotolia

Pomoc na zalesienie

Działanie zalesieniowe wdrażane jest w Polsce od 2004 r., najpierw w okresie programowania na lata 2004-2006, następnie w ramach PROW 2007-2013 i obecnie w ramach PROW 2014-2020 poprzez działanie *Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i popra-*

wę żywotności lasów. Jednym z nowych elementów, w stosunku do poprzednich okresów programowania, są kryteria wyboru operacji, których celem jest zapewnienie równego traktowania wnioskodawców, lepszego wykorzystania zasobów finansowych i ukierunkowanie środków fi-

nansowych zgodnie z priorytetami unijnymi w zakresie rozwoju obszarów wiejskich.

Biorąc powyższe pod uwagę w rozporządzeniu zalesieniowym zostały określone kryteria wyboru zgodnie, z którymi premiowane są m.in. zalesienia gruntów erozyjnych

oraz przylegających do istniejących lasów i wód powierzchniowych. Niemniej jednak, mając na uwadze doświadczenie z przeprowadzonych dwóch naborów wniosków, MRiRW zaproponowało modyfikację obowiązujących kryteriów w celu zachęcenia większej liczby rolników do ubiegania się o pomoc w ramach działania zalesieniowego.

Zmiany te polegają na wprowadzeniu nowego kryterium wyboru, w ramach którego premiowane będą grunty do zalesienia na glebach najstabszych, tj. V, VI i VI z klasy bonitacji. Proponowana zmiana przyczyni się do realizacji zalesień na gruntach charakteryzujących się niską przydatnością dla rolnictwa, które stanowią potencjalny obszar dla zakładania upraw leśnych.

Kolejna zmiana dotyczy doprecyzowania kryteriów wyboru preferujących zalesienia gruntów przylegających do lasów i wód powierzchniowych. W ramach tego kryterium doprecyzowano, że za przylegające będą uznawane również grunty, położone w pasie o szerokości do 5 metrów od wód powierzchniowych albo od lasu. Przyjęcie takiego rozwiązania pozwoli na włączenie gruntów, które obecnie były wykluczane ze względu na to, że nie leżą bezpośrednio przy lesie bądź wodach powierzchniowych, gdyż są np. przedzielone drogą.

Propozycje te zostały przyjęte Uchwałą z dnia 18.01.2017 r. Komitetu Monitorującego Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w związku z czym obecnie są przedmiotem nowelizacji rozporządzenia zalesieniowego. Tym

samym od 2017 r. pomoc na zalesianie będzie przysługiwała w kolejności ustalonej na podstawie następujących kryteriów wyboru operacji:

- Grunty przeznaczone do wykonania zalesienia przynajmniej w części są zlokalizowane na korytarzach ekologicznych w rozumieniu art. 5 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody położonych na obszarze Natura 2000 określonych w planie ochrony lub planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 – 14 pkt.
- Grunty przeznaczone do wykonania zalesienia przynajmniej w części są zlokalizowane na obszarach zagrożonych erozją wodną określonych w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 marca 2015 r. w sprawie norm w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (Dz. U. poz. 344), zwanych dalej „gruntami erozyjnymi” – 12 pkt.
- Grunty przeznaczone do wykonania zalesienia przynajmniej w części przylegają do śródlądowych wód powierzchniowych, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469 z późn. zm.); za przylegające uznaje się również takie grunty, które są położone w pasie o szerokości do 5 m od tych wód – 10 pkt.
- Grunty przeznaczone do wykonania zalesienia przynajmniej w części są gruntami o nachyleniu terenu powyżej 12° – 8 pkt.
- Grunty przeznaczone do wykonania zalesienia przynajmniej w części przylegają do lasu lub obszaru zalesionego; za przylegające uznaje się

również takie grunty, które są położone w pasie o szerokości do 5 m od tego lasu lub obszaru zalesionego – 7 pkt.

- Grunty przeznaczone do wykonania zalesienia przynajmniej w części położone są na glebach V, VI lub VIz klasy bonitacyjnej, zgodnie z wypisem z ewidencji gruntów i budynków dotyczącym działek ewidencyjnych, na których są położone te grunty – 6 pkt.
- Grunty przeznaczone do wykonania zalesienia przynajmniej w części są położone w województwie o lesistości poniżej 30% – 4 pkt.

Pomoc mogą uzyskać rolnicy, których wnioski uzyskają minimalnie 6 pkt.

Jednocześnie, wychodząc naprzeciw postulatowi samorządu rolniczego, w nowelizacji tego rozporządzenia dodatkowo zaproponowano korzystne zmiany dla rolników, polegające na umożliwieniu ubiegania się o pomoc do gruntów położonych na obszarach Natura 2000, w oparciu o opinię regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Zmiana ta pozwala na realizację zalesień na obszarach Natura 2000, dla których nie ustanowiono dotychczas planów ochrony lub planów zadań ochronnych, i z tego powodu były wyłączone z możliwości zalesiania.

Proponowane przez MRiRW zmiany obowiązywały będą od tegorocznego naboru wniosków o przyznanie wsparcia na zalesienie tj. od 1 czerwca do 31 lipca.

Departament Płatności Bezpośrednich

☎ 22 623 12 34

Zdjęcie: fotolia

Uproszczenie procedur

Nowelizacja ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich

18 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2017, poz. 5).

Nowelizacja ustawy wprowadza szereg zmian, których głównym celem jest usprawnienie realizacji Programu, a w szczególności uproszczenie procedur wdrożeniowych i skrócenie okresu rozpatrywania wniosków.

Główne zmiany wprowadzone nowelizacją ustawy dotyczą:

- wprowadzenia zasad konkurencyjnego wyboru wykonawców zadań w zakresie operacji realizowa-

nych w ramach PROW 2014-2020, co usprawni wyłanianie dostawców usług i zakupów w ramach poszczególnych operacji. Uruchomienie przez ARiMR strony internetowej umożliwiającej m.in. udostępnianie zapytań ofertowych w celu zapewnienia podmiotom ubiegającym się o przyznanie pomocy lub pomocy technicznej oraz beneficjentom możliwości odpowiedniego upublicznienia informa-

cji o udzielanych zamówieniach, zapewni przejrzystość procesu wyłaniania wykonawców dostaw i usług w ramach operacji realizowanych w PROW 2014-2020;

- przeniesienia do oddziałów regionalnych obsługi spraw związanych z przyznawaniem i wypłatą pomocy oraz realizacją zobowiązań wieloletnich w ramach poddziałań: *Pomoc w rozpoczęciu działalności na rzecz młodych rolników i Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw*, co zapewni lepszą i sprawniejszą realizację przedmiotowych zadań.

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich

☎ 22 623 18 42

Zdjęcie: ©Pantherstock/ Photogenica

Głównym celem nowelizacji ustawy było uproszczenie procedur wdrożeniowych PROW 2014-2020 i skrócenie okresu rozpatrywania złożonych przez beneficjentów wniosków

Wzmacnianie pozycji rolnika w łańcuchu dostaw żywności

W tym roku zaczną obowiązywać przepisy mające na celu wzmocnienie pozycji producenta rolnego w łańcuchu dostaw żywności, które zostały przyjęte w grudniu 2016 r.

■ Ustawa o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych

1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, która wprowadza możliwość stosowania oznakowania „Produkt polski”. Powyższe przepisy określają jednolite kryteria dotyczące dobrowolnego umieszczania informacji „Produkt polski”. Stanowią one, że produkty muszą być wyprodukowane z surowców wytworzonych na terenie Polski z tym, że w produktach przetworzonych dopuszcza się użycie importowanych składników (np. przypraw, bakali) w ilości do 25% masy tych produktów, pod warunkiem, że składniki takie nie są wytwarzane w kraju.

Produkty nieprzetworzone mogą zostać oznakowane informacją „Produkt polski” jeżeli produkcja, uprawa lub hodowla, w tym zbiór, dojenie w przypadku krów, owiec

i kóz odbyła się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W przypadku mięsa dodatkowo wymaga się, aby zostało pozyskane ze zwierząt urodzonych, chowanych i ubitych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a w przypadku innych niż mięso produktów pochodzenia zwierzęcego, aby zostały one pozyskane od zwierząt, których chów odbywa się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Produkty przetworzone uzyskane w wyniku przetworzenia produktów nieprzetworzonych, dla których można stosować informację „Produkt polski” muszą dodatkowo odpowiadać następującym wymaganiom:

- ich przetworzenie odbyło się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- wszystkie ich składniki nieprzetworzone spełniają wymagania wskazane powyżej dla produktów nieprzetworzonych, które mogą zostać oznakowane informacją „Produkt polski”;
- inne, niż wskazane wyżej składniki nie mogą przekraczać 25% łącznej masy wszystkich składników w chwili ich użycia do wyprodukowania tego produktu (z wyłączeniem użytej wody) oraz składników tych

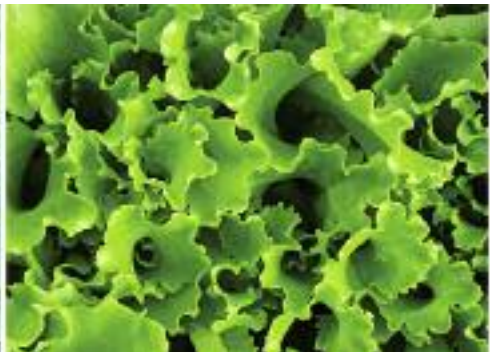
nie można zastąpić takimi samymi składnikami, które zostały wyprodukowane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Podmiot odpowiedzialny za oznakowanie produktu, który będzie chciał w oznakowaniu podać informację o spełnianiu powyższych kryteriów, może to zrobić albo poprzez umieszczenie informacji „Produkt polski” albo poprzez umieszczenie znaku graficznego zawierającego tę informację. Wzór znaku będzie dostępny na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Podmioty, które umieszczą informację „Produkt polski” bez spełnienia przewidzianych kryteriów będą podlegały karze określonej przepisami ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2016, poz. 1604 z późn. zm.).

■ Ustawa o zmianie ustawy o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych

1 stycznia br. weszła w życie ustawa o zmianie ustawy o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych. Nowelizacja ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych była

Produkty nieprzetworzone mogą zostać oznakowane informacją „Produkt polski”, jeżeli ich produkcja, uprawa i zbiór lub hodowla odbyła się na terytorium RP

Przepisy wzmacniające pozycję producenta rolnego w łańcuchu dostaw żywności weszły w życie 1 stycznia br.

podyktowana zmianą sposobu funkcjonowania funduszy promocji produktów rolno-spożywczych.

W ustawie wprowadzono rozwiązanie, na mocy którego środki funduszy promocji będą przeznaczane na finansowanie działań promocyjnych i informacyjnych dotyczących produktów rolno-spożywczych wytwarzanych przez podmioty, od których pochodzą wpłaty na fundusze promocji oraz których produkcja podstawowa odbyła się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a w przypadku produktów przetworzonych, do produkcji którego użyto nie więcej niż 25% składników pochodzących z poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Wprowadzone zmiany umożliwią ukierunkowanie środków funduszy promocji na wspieranie marketingu rolnego, wzrostu spożycia i promocji produktów rolno-spożywczych wytwarzanych przez podmioty, od których wpłaty na fundusze promocji pochodzą.

Ponadto, mając na względzie, iż ciężar wpłat na fundusze promocji spoczywa na producentach produktów rolno-spożywczych, ustawa wprowadziła zmiany w składach komisji zarządzających funduszami promocji, tak aby umożliwić przedstawicielom środowiska, z którego wpłaty na fundusze promocji pochodzą, większy wpływ na sposób wy-

datkowania środków tych funduszy. W tym zakresie, zwiększono liczbę przedstawicieli producentów z 4 do 5, natomiast zmniejszono liczbę przetwórców z 4 do 3.

Ustawa o *funduszach promocji* nadal przewiduje udział przedstawicieli sektora przetwórców w zarządzaniu środkami funduszy promocji, niemniej jednak zdecydowaną większość w komisjach zarządzających mają przedstawiciele rolników.

■ **Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi**

Ustawa wejdzie w życie 12 lipca 2017 r. Ma ona na celu wyeliminowanie stosowania nieuczciwych praktyk handlowych z łańcucha dostaw surowców rolnych i żywności. Ustawa zakazuje nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej przez jedną ze stron umowy nabycia produktów rolnych lub spożywczych – dotyczy to zarówno nabywcy surowców rolnych i produktów żywnościowych, jak i ich dostawcy. W ustawie sprecyzowano na czym w szczególności polega nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej, tj.:

- nieuzasadnionym rozwiązaniu umowy lub zagrożeniu rozwiązaniem umowy;
- przyznaniu wyłącznie jednej stronie uprawnień do rozwiązania

umowy, odstąpienia od niej lub jej wypowiedzenia;

- uzależnianiu zawarcia lub kontynuowania umowy od przyjęcia lub spełnienia przez jedną ze stron innego świadczenia, niemającego rzeczowego ani zwyczajowego związku z przedmiotem umowy;
- nieuzasadnionym wydłużaniu terminów płatności za dostarczone produkty rolne lub spożywcze.

Ustawy nie stosuje się w przypadku sprzedaży bezpośredniej i dostaw bezpośrednich, a także dostarczania towarów rolnych do spółdzielni przez członka spółdzielni i w ramach grup producentów.

Ustawa ma zastosowanie wówczas, gdy:

- wartość umów między stronami w ciągu jednego roku kalendarzowego przekracza łącznie 50 tys. zł;
- obrót nabywcy albo dostawcy, który stosował praktykę polegającą na nieuczciwym wykorzystywaniu przewagi kontraktowej przekracza 100 mln zł w roku poprzedzającym rok wszczęcia postępowania.

Organem właściwym w sprawach praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Zawiadomienie dotyczące stosowania praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową może zgłosić Prezesowi Urzędu podmiot, wobec

którego zostały one zastosowane. Postępowanie w sprawach praktyki nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową Prezes wszczyna z urzędu, co daje ochronę przed identyfikacją zgłaszającego zawiadomienie. Prezes Urzędu może nałożyć na dostarczającego lub nabywającego produkty rolne lub

spożywcze nieuczciwie wykorzystującego przewagę kontraktową, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 3% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, nawet jeśli nieumyślnie dopuścił się on naruszenia zakazu nieuczciwego wykorzystania prze-

wagi kontraktowej. W ustawie określono również kary za utrudnianie prowadzenia postępowania oraz niewykonywanie decyzji nakładającej karę.

Departament Rynków Rolnych

☎ 22 623 16 32

Zdjęcia: fotolia

Na stół wprost z zagrody

Rolniczy handel detaliczny: przepisy, zasady, korzyści

1 stycznia 2017 r. weszły w życie akty prawne umożliwiające rejestrację rolniczego handlu detalicznego, w tym przede wszystkim ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników (Dz. U. poz. 1961) oraz rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie maksymalnej ilości żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego oraz zakresu i sposobu jej dokumentowania (Dz. U. poz. 2159).

Tym samym od 1 stycznia 2017 r. podmioty, w tym rolnicy prowadzący gospodarstwa rodzinne, mogą rozpocząć działalność w ramach takiego handlu po uprzedniej rejestracji (bez obowiązkowego zatwierdzenia) u powiatowego lekarza weterynarii (produkty pochodzenia zwierzęcego lub żywność zawierająca jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego, tj. żywność złożona) lub państwowego powiatowego inspektora sanitarnego (żywność pochodzenia niezwierzęcego). W tym celu należy złożyć odpowiedni wniosek do ww. organów urzędowej kontroli żywności. Szczegółowe informacje na temat procesu rejestracji rol-

czego handlu detalicznego można uzyskać u właściwego ze względu na siedzibę zakładu lub miejsce prowadzenia działalności powiatowego lekarza weterynarii lub państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.

Rolniczy handel detaliczny to jedna z form handlu detalicznego, dla której w polskim porządku prawnym przyjęto odrębne uregulowania w zakresie nadzoru organów urzędowej kontroli żywności oraz wprowadzono określone preferencje podatkowe. W ramach takiego handlu możliwe jest m.in. przetwórstwo i zbywanie wytworzonej żywności konsumentom końcowym. Warunkiem jest to, że taka żywność musi pochodzić w całości lub części z własnej uprawy, hodowli lub chowu, a sprzedaż odbywa się z zachowaniem limitów wskazanych w ww. rozporządzeniu oraz limitu przychodów z takiej sprzedaży do kwoty 20 000 zł, o ile producent chce korzystać z preferencji podatkowych.

Produkcja i zbywanie żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego nie mogą być, co do zasady, dokonywane z udziałem pośrednika. Wyjątek stanowi tutaj możliwość udziału pośrednika w przypadku zbywania żywności pochodzącej z rolniczego handlu detalicznego

podczas wystaw, festynów, targów lub kiermaszy, organizowanych w celu promocji żywności. Taki pośrednik może zbywać żywność wyprodukowaną w ramach rolniczego handlu detalicznego przez inny podmiot, o ile:

- sam prowadzi rolniczy handel detaliczny oraz dokonuje sprzedaży wyprodukowanej przez siebie żywności podczas ww. imprez;
- żywność zbywana przez niego w ramach pośrednictwa pochodzi od podmiotów prowadzących produkcję w tym samym powiecie, w którym pośrednik sam prowadzi taką działalność lub w powiecie sąsiadującym z tym powiatem.

Nadzór nad bezpieczeństwem żywności produkowanej w ramach rolniczego handlu detalicznego kształtuje się następująco:

- nadzór nad właściwą jakością zdrowotną (bezpieczeństwem) produktów pochodzenia zwierzęcego i żywności zawierającej jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego (żywności złożonej) – powierzony został Inspekcji Weterynaryjnej;
- nadzór nad właściwą jakością zdrowotną (bezpieczeństwem) żywności pochodzenia niezwierzęcego –

pozostał w kompetencjach organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Ponadto Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych powierzono kompetencje do sprawowania nadzoru nad jakością handlową żywności znajdującej się w rolniczym handlu detalicznym.

Podstawowe wymagania dla rolniczego handlu detalicznego z zakresu bezpieczeństwa żywności są następujące:

- produkcja i zbywanie żywności nie może stanowić zagrożenia dla bezpieczeństwa żywności i wpływać niekorzystnie na zdrowie publiczne;
- obowiązują wymagania określone w rozporządzeniu nr 178/2002¹ i rozporządzeniu nr 852/2004² oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia;
- obowiązek dokumentowania ilości zbywanej żywności;
- nakaz oznakowania miejsca sprzedaży;
- zakaz wykorzystywania do produkcji mięsa zwierząt kopytnych pozyskanego z uboju dokonanego poza rzeźnią zatwierdzoną przez powiatowego lekarza weterynarii (np. z uboju w celu produkcji mięsa na użytek własny);
- brak konieczności sporządzania projektu technologicznego przez podmioty zamierzające prowadzić działalność w zakresie rolniczego handlu detalicznego produktami pochodzenia zwierzęcego lub żywnością złożoną.

Należy przy tym podkreślić, że wymagania higieniczne określone w ww. rozporządzeniu nr 852/2004 powinny być stosowane w sposób elastyczny biorąc pod uwagę zakres prowadzonej działalności, wielkość zakładu i jego specyfikę. Przepisy te przewidują między innymi, że w przypadku gdy produkcja prowadzona jest przy wykorzystaniu pomieszczeń używanych głównie jako prywatne domy mieszkalne (np. przy wykorzystaniu sprzętu i urzą-

dzeń gospodarstwa domowego w kuchni domowej), zamiast wymogów określonych w załączniku II w rozdziale I i II ww. rozporządzenia, obowiązują wymogi określone w jego załączniku II w rozdziale III (uproszczone wymagania higieniczne). Należy przy tym podkreślić,

Produkcja i zbywanie żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego nie mogą być, co do zasady, dokonywane z udziałem pośrednika

że są to wymagania podstawowe, określające wymogi ogólne, pozostawiające dużą swobodę w ich spełnianiu – określają kryteria, które muszą być spełnione, aby został osiągnięty cel jakim jest bezpieczeństwo żywności.

Oznakowanie miejsca zbywania żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego musi:

- być czytelne i widoczne dla konsumenta;
- zawierać napis „rolniczy handel detaliczny”;
- wskazywać dane obejmujące:
  - ✓ imię i nazwisko albo nazwę i siedzibę podmiotu prowadzącego rolniczy handel detaliczny,
  - ✓ adres miejsca prowadzenia produkcji zbywanej żywności,
  - ✓ weterynaryjny numer identyfikacyjny podmiotu prowadzącego rolniczy handel detaliczny – w przypadku żywności pochodzenia zwierzęcego i żywności złożonej.

Żywność sprzedawana w ramach rolniczego handlu detalicznego musi spełniać wymagania w zakresie oznakowania, stosownie do przepisów określonych w rozporządzeniu nr 1169/2011³, rozporządzeniu w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożyw-

czych⁴ oraz rozporządzeniu w sprawie szczegółowego zakresu i sposobu znakowania niektórych grup i rodzajów artykułów rolno-spożywczych kodem identyfikacyjnym partii produkcyjnej⁵.

W zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych należy zwrócić uwagę na konieczność spełnienia szczegółowych wymagań w przypadku produktów takich jak: soki, nektary owocowe, dżemy, galaretki, konfitury itp. przetwory owocowe, miody, ziemniaki, które zostały określone w przepisach odpowiednich rozporządzeń Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Ponadto w oznakowaniu wytwarzanych w ramach rolniczego handlu detalicznego wyrobów można umieścić informację „Produkt polski”. Jednakże taka informacja może być podana jedynie w przypadku tych produktów, w których dodane składniki, które nie mają

odpowiedników krajowych, nie mogą przekraczać 25%.

W kontekście przepisów podatkowych obowiązują kryteria będące podstawą zwolnienia przychodów z rolniczego handlu detalicznego od podatku dochodowego. Zwolnieniu podlegają przychody ze sprzedaży przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów ro-

lnych i obróbka poubojowa tych zwierząt, w tym również rozbiór, podział i klasyfikacja mięsa, przemiał zbóż, wyłoczenie oleju lub soku oraz sprzedaż podczas wystaw, festynów, targów);

- sprzedaż może następować wyłącznie w miejscach:

- w których produkty zostały wytworzone (np. w gospodarstwie) lub

Powyższe zwolnienie ma charakter pomocy *de minimis*, co oznacza, że wysokość pomocy dla jednego podmiotu nie może przekroczyć łącznie równowartości 200 tys. euro w okresie ostatnich trzech lat podatkowych. Ponadto uzyskany w roku podatkowym przychód ze sprzedaży ww. przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych powyżej limitu 20 000 zł podatek może opodatkować ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, pod warunkiem złożenia stosownego oświadczenia do urzędu skarbowego.

Do rolniczego handlu detalicznego w zakresie objętym ww. zwolnieniem podatkowym nie mają także zastosowania przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1829, z późn. zm.).

Departament Bezpieczeństwa

Żywności i Weterynarii

☎ 22 623 18 43

Zdjęcia: fotolia

W ramach rolniczego handlu detalicznego możliwe jest m.in. przetwórstwo i zbywanie wytworzonej żywności konsumentom końcowym. Warunkiem jest, aby taka żywność pochodziła w całości lub części z własnej uprawy, hodowli lub chowu

ślinnych i zwierzęcych, z wyłączeniem przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych uzyskanych w ramach działów specjalnych produkcji rolnej oraz produktów opodatkowanych podatkiem akcyzowym, do kwoty 20 000 zł rocznie, w ilościach nieprzekraczających maksymalnych limitów określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie maksymalnej ilości żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego oraz zakresu i sposobu jej dokumentowania, przy czym m.in.:

- przerabianie produktów roślinnych i zwierzęcych i ich sprzedaż nie może się odbywać przy zatrudnieniu osób na podstawie umów o pracę, umów zlecenia, umów o dzieło oraz innych umów o podobnym charakterze (wyjątki – ubój zwierząt rzeź-

- przeznaczonych do prowadzenia handlu (np. targowisko);

- ilość produktów roślinnych lub zwierzęcych pochodzących z własnej uprawy, hodowli lub chowu, użytych do produkcji danego produktu stanowi co najmniej 50% tego produktu, z wyłączeniem wody;

- za produkt roślinny pochodzący z własnej uprawy uważa się również mąkę, kaszę, płatki, otręby, oleje i soki wytworzone z surowców pochodzących z własnej uprawy;

- prowadzona jest ewidencja sprzedaży żywności odrębnie za każdy rok podatkowy, która zawiera co najmniej: numer kolejnego wpisu, datę uzyskania przychodu, kwotę przychodu, przychód narastająco od początku roku oraz rodzaj i ilość przetworzonych produktów. Dienne przychody muszą być ewidencjonowane w dniu sprzedaży.

¹ Rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. bezpieczeństwa żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. WE L 31 z 01.02.2002, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463).

² Rozporządzenie (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 34, str. 319).

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz. Urz. WE L 304 z 22.11.2011, str. 18).

⁴ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz. U. z 2015r. poz. 29 z późn. zm.).

⁵ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobu znakowania niektórych grup i rodzajów artykułów rolno-spożywczych kodem identyfikacyjnym partii produkcyjnej (Dz. U. poz. 772).

Jaka alternatywa dla soi

Działania resortu rolnictwa w sprawie krajowych źródeł białka paszowego

Ustawą z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. 2014 r, poz. 398 oraz z 2016 r. poz. 2034) wprowadzony został zakaz wytwarzania, wprowadzania do obrotu i stosowania w żywieniu zwierząt pasz genetycznie zmodyfikowanych oraz organizmów genetycznie zmodyfikowanych przeznaczonych do użytku paszowego (art. 15 ust. 1 pkt 4). Nowelizowaną ustawą dnia 4 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o paszach dokonano zmiany przepisu art. 65 w zakresie terminu wejścia w życie przedmiotowego zakazu. Zgodnie z ustawą przedmiotowy zakaz będzie obowiązywał od 1 stycznia 2019 r.

Bezpieczeństwo żywnościowe obejmujące dostępność białka paszowego jest celem nadrzędnym polityki gospodarczej każdego kraju, stąd potrzeba zapewnienia zróżnicowanych i pewnych źródeł jego pozyskiwania.

Czynnikiem pogarszającym bilans białka paszowego zarówno w Unii Europejskiej, jak i w Polsce był wprowadzony zakaz skarmiania mączek mięsno-kostnych, a ich wykluczenie z krajowego przemysłu paszowego spowodowało powstanie znaczących niedoborów białka, które musiały być zastąpione surowcami wysokobiałkowymi pochodzenia roślinnego.

W Polsce, podobnie jak i w pozostałych krajach UE, występuje deficyt białka paszowego, który uzupełniany jest importem śruty sojowej, głównie z Argentyny, Paragwaju, Brazylii. Na obecną chwilę Polska nie ma realnych możliwości całkowitego zastąpienia śruty sojowej innymi alternatywnymi produktami

białkowymi pochodzenia krajowego, a jej substytucja jest mocno ograniczona czynnikami uprawowymi i żywieniowymi.

Z punktu widzenia wartości żywieniowej nie ma obecnie możliwości zastąpienia śruty sojowej śrutami roślin strączkowych oraz śrutą rzepakową w paszach dla kurcząt rzeźnych oraz prosiąt i warchlaków. W żywieniu tej grupy technologicznej zwierząt substytu-

Zapotrzebowanie na surowce wysokobiałkowe w Polsce charakteryzuje się systematycznym wzrostem, który jest wynikiem przede wszystkim wysokiej dynamiki produkcji zwierzęcej. Zwiększa się również popyt na pasze w chowie trzody chlewnej w związku z postępującym procesem jego koncentracji i zachodzącymi zmianami w technologii żywienia. Nie bez znaczenia jest również wzrost intensywno-

Występujący w Polsce deficyt białka paszowego uzupełniany jest importem śruty sojowej

tami soi mogą być np. gluten oraz pasze pochodzenia zwierzęcego (mączka rybną, mleko w proszku lub serwatka suszona).

Zastosowanie w żywieniu brojlerów kurzych i indyków takich pasz, jak strączkowe i śruta rzepakowa zamiast soi jest jednoznaczne z ekstenzyfikacją produkcji, zmniejszeniem przyrostów, wydłużeniem czasu tuczu i zwiększeniem zużycia paszy na 1 kg wyprodukowanego brojlera, podobnie jest w przypadku prosiąt i warchlaków do ciężaru około 30 kg.

ści produkcji mleka, który powoduje, że zwiększa się zużycie pasz wysokobiałkowych w żywieniu krów mlecznych.

Spośród wszystkich surowców wysokobiałkowych najwięcej w Polsce produkuje się śrutę rzepakową, która przy stosunkowo niskiej cenie jest tanim źródłem białka. Jednak jej wykorzystanie w przygotowywaniu pasz przemysłowych dla zwierząt jest ograniczone. O wielkości produkcji śruty decyduje wysokość zbiorów rzepaku, koniunktura

na rynku tłuszczów roślinnych oraz zapotrzebowanie na biopaliwa.

Realizacja przepisów z art. 15 ustawy o paszach wymaga zatem znalezienia zastępczych, wysoko-białkowych składników, porównywalnych pod względem jakościowym i ekonomicznym do soi. Mogą nimi być nasiona uprawianych na różnych typach gleb roślin strączkowych oraz suszone wywary zbożowe. Wprowadzenie tych komponentów do pasz wymaga uwzględnienia zawartości białka, jego wartości odżywczej oraz związanych z tym efektów uzyskiwanych w żywieniu zwierząt gospodarskich. Wymagana jest także dostępność na rynku dużych partii jednolitego surowca.

Należy podkreślić, że całkowite i natychmiastowe zastąpienie białka sojowego krajowymi nasionami roślin strączkowych będzie trudne ze względu na graniczne udziały tych pasz w dietach (dopuszczalne ilości), szczególnie w mieszankach paszowych dla drobiu i młodych świń, a także ze względu na nadmierną zawartość węglowodanów strukturalnych (włókna) oraz substancji antyodżywczych (alkaloidy, taniny). Nasiona strączkowych pastewnych charakteryzują się nie tylko znacznie niższą zawartością białka w porównaniu do śruty oleistych, ale również cechuje je niski poziom najważniejszych aminokwasów (lizyna, metionina, cystyna). Przy zastępowaniu śruty oleistej nasionami strączkowych niedobory te należy uzupełnić aminokwasami syntetycznymi, których ceny są relatywnie wysokie.

Ponadto należy także wspomnieć o drożdżach paszowych, stanowiących krajowe białko paszowe oraz o glutenie zbożowym, np. kukurydzianym. Jednakże te materiały nie mają dużego znaczenia z uwagi na wysoką cenę, a zatem małe zainteresowanie odbiorców.

W żywieniu zwierząt wykorzystuje się ponadto szereg produktów ubocznych, które powstają w przetwórstwie artykułów rolnych. Z punktu widzenia zaopatrzenia przemysłu paszowego te surowce białkowe mają jednak na ogół mniejsze znaczenie. Są to:

- produkty uboczne przemysłu rolno-spożywczego (wystodki buraczane świeże i suszone, melasa),
- produkty uboczne z gorzelnii i browarów (wywar, młoto, kielki słodowe, drożdże pastewne),
- produkty uboczne młynów i krochmalni (otręby pszenne i żytnie, wycierka ziemniaczana),
- produkty uboczne mleczarni (maślanka, mleko odtłuszczone, serwatka).

Podjęte zostały działania w zakresie zwiększenia wykorzystania rodzimych surowców białkowych w produkcji pasz, przy uwzględnieniu aspektów ekonomicznych i żywieniowych

W kwestii wprowadzenia instrumentów umożliwiających poszukiwanie alternatywnych źródeł białka dla importowanej śruty sojowej jest wsparcie w sektorze roślin wysokobiałkowych.

W ramach przeglądu instrumentów wsparcia związanego z produkcją, Polska zdecydowała o wprowadzeniu zmian w zasadach przyznawania pomocy w sektorze roślin wysokobiałkowych, które mają sprzyjać budowaniu bardziej konkurencyjnej bazy surowcowej do produkcji pasz i będą miały zastosowanie od 2017 r.

Ponadto działania, które są kontynuowane w celu zwiększenia krajowego bezpieczeństwa białkowego to:

- program wieloletni pt. *Zwiększenie wykorzystania krajowego białka paszowego dla produkcji wysokiej jakości produktów zwierzęcych w warunkach zrównoważonego rozwoju na lata 2016-2020.*

Program ma celu zaproponowanie rozwiązań, które będą mogły pomóc w rozwiązaniu zidentyfikowanych w programie wieloletnim 2011-2015 krytycznych elementów hamujących rozwój rynku roślin białkowych w Polsce;

- starania w zakresie możliwości stosowania w żywieniu mączek mięsno-kostnych pod warunkiem zmian legislacyjnych w prawie Unii Europejskiej;
- starania o umożliwienie stosowania w żywieniu zwierząt tzw. białka z owadów, pod warunkiem dokonania zmian legislacyjnych w prawie Unii Europejskiej;
- wykorzystanie śruty rzepakowej, która obecnie nie jest w pełni wykorzystywana przez krajowych przetwórców;
- upowszechnianie uprawy soi.

Ponadto planowane jest powołanie Zespołu do spraw alternatywnych źródeł białka.

Zespół będzie ciałem eksperckim opiniotwórczym i zostanie wypracowane stanowisko korzystne dla polskiego rolnictwa, jak również dla przemysłu paszowego.

Tematyka spotkań Zespołu będzie następująca:

- analiza obecnej sytuacji na rynku pasz;
- analiza aktualnego stanu badań naukowych w zakresie szkodliwości pasz zawierających materiały GMO oraz wytyczenie nowych kierunków badań adekwatnych do zaistniałej sytuacji;
- poszukiwanie alternatywnych źródeł białka sojowego i ich możliwości zagospodarowania przez przemysł paszowy;
- zagrożenia dla krajowego przemysłu paszowego wynikające z zapisów projektu ustawy o wykorzystaniu roślin wysokobiałkowych.

Departament Bezpieczeństwa
Żywności i Weterynarii

☎ 22 623 18 43

Zdjęcie: fotolia

Ochrona roślinnych zasobów genowych

Ochrona roślinnych zasobów genetycznych prowadzi się dwiema metodami: *in situ* – czyli w miejscu naturalnego występowania – np. roślin uprawnych w gospodarstwach rolnych, oraz *ex situ* – czyli w warunkach sztucznych, kontrolowanych przez człowieka. W przypadku roślin uprawnych są to kolekcje banków genów. Podstawowe znaczenie ma ochrona *ex situ*. W jej ramach utrzymywane są zasoby genetyczne w stanie żywym, zgromadzone w bankach genów nasion oraz w postaci kolekcji polowych, *in vitro*, jak również w ciekłym azocie. Tak przechowywane zasoby genetyczne są wykorzystywane dla potrzeb hodowli, nauki i edukacji, w celu wytwarzania ulepszonych odmian, dostosowanych do zmieniających się warunków klimatycznych, jak również stanowią rezerwar genetyczny, istotny dla zachowania otaczającej przyrody i dziedzictwa kulturowego.

Warto pamiętać, że z kolekcji banków genów nasion oraz inne formy materiału rozmnożeniowego w niewielkich ilościach mogą również być bezpłatnie dostarczane do rolników, którzy mają szansę wrócić do uprawy tradycyjnych odmian. W przypadku udostępniania zasobów z banku genów, istotne jest przekazywanie wraz z próbkami informacji o ich pochodzeniu oraz zaleceń uprawowych. Fachowa

wiedza dotycząca danej grupy roślin pozytywnie wpływa na rentowność uprawy starych odmian.

Działania na rzecz ochrony zasobów genowych dla rolnictwa w Polsce realizowane są w Programie Ochrony Zasobów Genowych Roślin Użytkowych od lat siedemdziesiątych XX wieku. Obecnie wykony-

Polska dysponuje cennymi kolekcjami roślinnych zasobów genowych, które obecnie liczą około 90 tys. obiektów.

Finansowanie działań na rzecz ochrony zasobów genowych odbywa się z budżetu krajowego w formie dotacji przeznaczonych na utrzymanie kolekcji (ochrona *ex situ*) oraz w ramach funduszy PROW 2014-2020 (ochrona *in situ* na obszarach wiejskich).

Finansowanie kolekcji (ochrona *ex situ*) odbywa się w ramach programu wieloletniego Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015-2020 *Tworzenie naukowych podstaw postępu biologicznego i ochrona roślinnych zasobów genowych źródłem innowacji i wsparcia zrównoważonego rolnictwa oraz bezpieczeństwa żywnościowego kraju*.

Do realizacji zadań z obszaru I Programu, poświęconego ochronie zasobów genowych roślin użytkowych, wskazane zostały Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – PIB w Radzikowie oraz Instytut Ogrodnictwa w Skierkowie.

Z instytutami współpracuje kilkanaście krajowych podmiotów, głównie jednostek naukowych, które prowadzą kolekcje, przechowując w odpowiednich warunkach zgromadzony materiał, oceniając, opisując go oraz udostępniając zainteresowanym użytkownikom.

Odmiana miejscowa pomidora – kolekcja roślin warzywnych, Instytut Ogrodnictwa

wane działania wpisują się w światowe normy wyznaczone przez Międzynarodowy Traktat o Zasobach Genetycznych Roślin dla Wyżywienia i Rolnictwa (Dz. U. 2006 nr 159, poz. 1128), jak również przez Komisję ds. Zasobów Genetycznych dla Wyżywienia i Rolnictwa FAO.

Odmiana miejscowa szalotki – kolekcja roślin warzywnych, Instytut Ogrodnictwa

Obszar Ochrona Zasobów Genowych Roślin Użytkowych ma na celu ochronę materiału genetycznego najważniejszych roślin uprawnych i ich dzikich krewnych na potrzeby hodowli, badań naukowych oraz dywersyfikacji roślin uprawnych na obszarach wiejskich. W ramach obszaru wykonywanych jest siedem zadań poświęconych czynnej ochronie zasobów genowych oraz upowszechnianiu informacji o zgromadzonych zasobach. Dotyczą one przede wszystkim zbioru i zachowania w kolekcjach wartościowych odmian i gatunków roślin uprawnych, ich charakterystyki, oceny pod kątem atrakcyjności dla użytkowników, dokumentacji w internetowej bazie danych informacji o zgromadzonych zasobach oraz ich udostępniania użytkownikom.

Szczegółowe informacje na temat obszaru 1 można znaleźć w internecie (pod adresem: <http://pw.ihar.edu.pl/obszary-dzialalnosci/obszary-tematyczny-1/>).

Kolekcje roślin utrzymywanych w ramach programu obejmują rośliny:

- sadownicze (w tym podkładki drzew ziarnkowych, podkładki drzew pestkowych, rzadkie gatunki roślin sadowniczych, rośliny jagodowe);
  - miododajne;
  - ozdobne.
- Prowadzona w ramach programu wieloletniego ochrona *ex situ* stanowi wsparcie merytoryczne i techniczne dla działań realizowanych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, w szczególności dla pakietów 3 i 6 *Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego* Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, będącego praktycznym działaniem na rzecz ochrony *in situ* roślin użytkowych.
- Celem pakietu 6. *Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie* jest zachowanie ginących i cennych odmian, gatunków, ekotypów roślin uprawnych, dywersyfikacja upraw na obszarach wiejskich, wytwarzanie nasion gatunków zagrożonych erozją genetyczną spełniających minimal-
- rolnicze (zboża, okopowe, specjalne, zielarskie, pastewne, rekultywacyjne i energetyczne, motylkowe drobnonasienne, marginalne rośliny strączkowe gruboziarniste);
  - warzywne;

Odmiana miejscowa owsa siewnego – kolekcja roślin rolniczych, IHAR-PIB

ne wymagania jakościowe, oraz produkcja materiału siewnego odmian regionalnych i amatorskich zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze odmian gatunków roślin uprawnych.

Pakiet skierowany jest do beneficjentów, którzy uczestniczą w ochronie zaniechanych w uprawach odmian i gatunków roślin, obecnie zagrożonych erozją genetyczną. Płatność jest przyznawana do gruntów ornych, na których są uprawiane:

- Inicznik siewny, nostryk biały, lędzian siewny, soczewica jadalna, pasternak zwyczajny, przelot polspolity, pszenica płaskurka, pszenica samopsza, żyto krzyca, gryka zwyczajna, czyli gatunki wymienione w załączniku nr 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania *Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020* (Dz. U. 2015, poz. 415, z późn. zm), lub
- odmiany regionalne i amatorskie wpisane do Krajowego rejestru odmian prowadzonego przez Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych.

Pakiet 3. *Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych* został utworzony dla ocalenia starych sadów, zachowania środowiska życia wielu organizmów, tradycyjnego sposobu uprawy i charakterystycznego elementu krajobrazu wiejskiego. Pakiet skierowany jest do beneficjentów, którzy uczestniczą w ochronie dawnych odmian drzew owocowych, których upraw zaniechano na skalę przemysłową. Sady tradycyjne stanowią swoistego rodzaju ostoję dla rzadko występujących, zagrożonych gatunków zwierząt, w tym ptaków i owadów

zapyłających oraz są miejscem ich żerowania, co przyczynia się do zachowania różnorodności biologicznej. W ramach pakietu chronione są sady tradycyjnych odmian drzew owocowych, rozmnażanych na silnie rosnących podkładkach, prowadzonych jako pienne lub wysokopienne drzewa, w wieku od 15

nym, a także zebranie i usunięcie skoszonej biomasy lub pozostawienie rozdrobnionej biomasy.

Podsumowując, należy podkreślić, że tradycyjne odmiany stanowią ważne i wartościowe dziedzictwo, genetyczne oraz kulturowo-historyczne. Ich solidność, płodność i odporność na choroby i szkodniki,

Tradycyjne odmiany jabłoni (pakiet 3), Instytut Ogródnictwa

lat, reprezentujących nie mniej niż 4 odmiany lub gatunki, których liczba w przeliczeniu na 1 ha powierzchni sadu jest nie mniejsza niż 90 drzew. Minimalna wysokość pnia powinna wynosić 1,20 m. W tradycyjnym sadzie obowiązuje zakaz stosowania herbicydów. Obowiązkowe jest natomiast wykonywanie, zgodnie ze wskazaniem doradcy rolno-środowiskowego, podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych w sadzie, tj. cięcia sanitarnego i formującego drzew oraz prześwietlającego nadmiernie zagęszczone korony, usuwania odrostów i samosiewów oraz bielenia pni drzew starszych i zabezpieczania pni młodych drzew przed ogryzaniem przez gryzonie i zajęcokształtne. Obowiązkowe jest również koszenie trawy co najmniej raz w sezonie wegetacyjnym lub wypasanie zwierząt w okresie wegetacyj-

stresy środowiska, jak susza i mróz, stanowią o ich wartości dla współczesnej hodowli, zapewniając rezerwar cennych genów do dalszej hodowli nowych odmian, ale również zachęcając do ich bezpośredniej uprawy przez rolników i hobbistów, doceniających uroki dawnych odmian.

Wartość bogatego źródła różnorodności biologicznej i kulturowego dziedzictwa poszczególnych regionów, nakazuje obowiązek zachowania ich dla przyszłych pokoleń. Dwie formy ich zachowywania – w kolekcjach banku genów (*ex situ*) oraz na polach i sadach u rolników (*in situ*), realizują ten cel, wzajemnie się uzupełniając.

Departament Hodowli i Ochrony Roślin

☎ 22 623 21 51

Zdjęcia: Instytut Ogródnictwa, IHAR-PIB

Rolnik może więcej dorobić

Na podstawie art. 5b ustawy z 21 października 2016 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, która weszła w życie 30 grudnia 2016 r., uległa podwyższeniu, do minimalnego wynagrodzenia za pracę, kwota warunkująca możliwość podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w przypadku objęcia danej osoby powszechnym ubezpieczeniem społecznym z tytułu:

- umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, bez określania czego one dotyczą,

- pełnienia funkcji w radzie nadzorczej za wynagrodzeniem, np. w spółdzielniach.

Od 1 stycznia 2017 r. jest to kwota 2000 złotych brutto.

Przed zmianą przepisu, rolnik lub domownik mógł kontynuować podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników mimo objęcia go ubezpieczeniem w systemie powszechnym z tytułu umów agencyjnych lub zlecenie albo pełnienia funkcji w radzie nadzorczej za wynagrodzeniem, o ile przychód z tego tytułu nie przekraczał 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia w rozliczeniu miesięcznym. Po spełnieniu tych warunków rolnik lub domownik podlegał podwójnemu ubezpieczeniu, obowiązkowemu w ZUS i dobrowolnemu w KRUS.

Celem tej zmiany jest umożliwienie rolnikom zachowania ciągłości podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, co niezbędne jest chociażby w związku z nabyciem prawa do świadczeń krótkoterminowych z tego ubezpieczenia, jak również prawa do emerytury rolniczej, gdzie jest wymagane co najmniej 25 lat podlegania temu ubezpieczeniu.

Wprowadzona zmiana wychodzi naprzeciw licznym postulatom zgłaszanym przez samych rolników, jak i organizacje związane z rolnictwem.

Departament Spraw Społecznych

i Oświaty Rolniczej

☎ 22 623 15 75

Podwyżka najniższych emerytur

1 marca 2017 r. wejdzie w życie ustawa z 2 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2017, poz. 2), zgodnie z którą nastąpi, w ramach waloryzacji świadczeń, podwyższenie najniższych świadczeń emerytalno-rentowych, w tym rolniczych, do wysokości 1000 złotych.

Obecnie podstawowa emerytura rolnicza wynosi 882,56 zł. Aktualnie KRUS wypłaca ok. 1,2 mln świadczeń emerytalno-rentowych, w tym ok. 400 tys. są to świadczenia poniżej 1000 złotych.

Zgodnie z zmianami wprowadzonymi do ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2016 r, poz. 277), jeżeli wy-

Na podwyższeniu rolniczych świadczeń emerytalno-rentowych skorzysta ok. 34% emerytów i rencistów

kość ustalonego świadczenia jest niższa od kwoty najniższej emery-

tury określonej w przepisach emerytalnych, czyli 1000 złotych, wy-

sokość takiego świadczenia podwyższa się z urzędu do tej kwoty. Zasada ta nie będzie stosowana do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia pobieranej w zbiegu z emeryturą lub rentą z innego ubezpieczenia społecznego, jeżeli suma tych świadczeń przekracza kwotę 1000 złotych,

świadczeń zawieszonych zgodnie z art. 28 ustawy o *ubezpieczeniu społecznym rolników oraz rolniczych emerytur częściowych*.

Na podwyższeniu rolniczych świadczeń emerytalno-rentowych do kwoty najniższej emerytury skorzysta ok. 34% emerytów i rencistów, w tym ok. 200 tys. osób

(17 proc.), które nabyły prawo do świadczenia przed 1 stycznia 1991 r. z tytułu przekazania swojego gospodarstwa na rzecz państwa lub swojego spadkobiercy.

Departament Spraw Społecznych

i Oświaty Rolniczej

☎ 22 623 15 75

Zdjęcie: fotolia

Przejęcia szkół rolniczych

Realizując zadania zaplanowane w Programie działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015-2019 w zakresie edukacji i wiedzy na obszarach wiejskich Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dniem 1 stycznia 2017 r. przejął do prowadzenia kolejne 2 szkoły rolnicze, tj. Zespół Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego w Żarnowcu oraz Zespół Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących w Swarzędzie. Zmiana podległości tych szkół nastąpiła na podstawie zawartych poro-

zumień odpowiednio z powiatem zawierciańskim, a także z powiatem tczewskim.

Założeniem jest, aby nowo przejęte szkoły aktywnie włączyły się w proces przygotowania młodych kadr dla potrzeb sektora rolno-spożywczego, uwzględniając potrzeby konsumentów i oczekiwania rynku pracy. Przejęcie kolejnych szkół rolniczych niewątpliwie wzmocni system wdrażania nowoczesnej wiedzy rolniczej, który współtworzą już resortowe szkoły. System ten jest formą zintegrowanej edukacji i wdrażania nowo-

czesnej wiedzy oraz innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie, dzięki prowadzonej współpracy resortowych szkół rolniczych z instytutami badawczymi, uczelniami rolniczymi, ośrodkami doradztwa rolniczego, Krajowym Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie, a także różnymi podmiotami pracującymi na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

Departament Spraw Społecznych

i Oświaty Rolniczej

☎ 22 623 15 75

Nowa Rada

28 grudnia 2016 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi powołał skład Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników na X kadencję (na lata 2017-2019). Zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o *ubezpieczeniu społecznym rolników* (Dz. U. z 2016 r., poz. 277 z późn. zm.) Radę Rolników w liczbie 25 członków powołuje minister właściwy do spraw rozwoju wsi, spośród kandydatów zgłoszonych przez społeczno-zawodowe organizacje rolników i związki zawo-

dowe rolników indywidualnych o ogólnokrajowym zasięgu. W chwili rozpoczęcia kadencji co najmniej 15 członków powinno podlegać ubezpieczeniu w pełnym zakresie, a co najmniej 5 członków powinno pobierać emeryturę lub rentę z ubezpieczenia. Skład Rady Rolników na X kadencję zgodny jest z tymi wymogami.

Rada Rolników to organ, któremu przypisano realizację zadań ustawowych. Zgodnie z ustawą o *ubezpieczeniu społecznym rolników* Rada Rolników reprezentuje interesy ogó-

łtu ubezpieczonych i świadczeniobiorców Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Posiada kompetencje nadzorcze i stanowiące, m.in. sprawuje nadzór nad zarządzeniem Funduszu Składkowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników oraz ustala wysokość składki na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie. Ponadto ma prawo kontrolować i oceniać działalność KRUS.

Departament Spraw Społecznych

i Oświaty Rolniczej

☎ 22 623 15 75

Rada AGRIFISH

Minister Krzysztof Jurgiel 23 stycznia 2017 r. uczestniczył w posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w Brukseli.

Na posiedzeniu Prezydencja Malty zaprezentowała Program prac Rady UE w zakresie rolnictwa i rybołówstwa na okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2017 r., który obejmuje m. in.: kontynuację prac nad uproszczeniem Wspólnej Polityki Rolnej; dyskusję nad wnioskami z raportu Komisji dotyczącego wdrażania tzw. obszarów proekologicznych; wymianę opinii nt. przyszłości WPR po 2020 r.; dalsze działania w celu ustabilizowania sytuacji na poszczególnych rynkach rolnych, a zwłaszcza mleka i wieprzowiny; prace nad wzmocnieniem pozycji rolnika i walkę z nieuczciwymi praktykami handlowymi; dyskusję nad rolnymi aspektami polityki handlowej UE, zwłaszcza wpływu przyszłych umów handlowych UE z państwami trzecimi na sektor rolny UE; wypracowanie propozycji dostosowania się do zmiennych warunków klimatycznych, w tym wymianę najlepszych praktyk, ze szczególnym naciskiem na badania i innowacje w dziedzinie gospodarki wodnej; zapewnienie ciągłości prac Rady nad projektami dotyczącymi etykietowania napojów spirytusowych, weterynaryjnych produktów leczniczych oraz pasz leczniczych; prace w zakresie leśnictwa i rybołówstwa.

W ramach posiedzenia przeprowadzona została dyskusja na temat wpływu ustępstw w umowach o wolnym handlu na produkty rolne. W ramach tego punktu, Polska zaprezentowała swój wniosek ws. zapowiedzianego otwarcia negocjacji handlowych UE z Nową Zelandią.

Polski minister zwrócił uwagę, że sektor mleczarski Nowej Zelandii stanowi poważną konkurencję dla mleczarstwa UE, dlatego należy rozważyć wyłączenie sektora mleczarskiego z liberalizacji w ramach planowanej umowy (FTA) z Nową Zelandią. Postulat Polski został poparty przez część państw członkowskich.

Polska odniosła się również do innych prowadzonych negocjacji

cjonowania pakietu po roku 2020, przy czym przyjęte rozwiązania nie mogą zakłócać działania dobrze funkcjonujących struktur organizacyjnych w państwach członkowskich, takich jak spółdzielnie mleczarskie w Polsce.

Na marginesie Rady Ministrów minister rolnictwa i rozwoju wsi Krzysztof Jurgiel spotkał się z Komisarzem ds. Zdrowia i Bezpieczeń-

Minister Krzysztof Jurgiel podczas posiedzenia Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w Brukseli

cji handlowych postulując o rozwiązanie wyłączenia mięsa wołowego oraz cukru z preferencji dla Mercosuru oraz mięsa drobiowego dla USA. Ministrowie rolnictwa apelowali do Komisji o uwzględnienie sektorów wrażliwych w negocjacjach handlowych z Nową Zelandią, Mercosourem, USA i Japonią.

Na posiedzeniu odbyła się także wymiana poglądów na temat sytuacji na rynku oraz sprawozdania w sprawie pakietu mlecznego. Odnosząc się do oceny realizacji tzw. pakietu mlecznego, Polska opowiedziała się za przedłużeniem funk-

stwa Żywności Wytenisem Andriukaitisem, w trakcie którego omówiono między innymi kwestie afrykańskiego pomoru świń (ASF).

Ponadto minister wziął udział w roboczym spotkaniu 17 ministrów rolnictwa, na którym omawiano możliwe rozwiązania prawne służące wzmocnieniu pozycji rolnika w łańcuchu dostaw żywności i przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom handlowym na poziomie UE.

Departament Współpracy Międzynarodowej

☎ 22 623 24 71

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Pogłębianie współpracy z państwami trzecimi

W ostatnich dwóch miesiącach ub.r. odbyło się kilka ważnych spotkań Kierownictwa resortu z przedstawicielami krajów Azji Wschodniej i Południowo-Wschodniej. Miały one na celu promocję polskich produktów rolno-spożywczych, między innymi jabłek. Ministrowie rozmawiali przede wszystkim o dostępie polskich produktów rolno-spożywczych do rynku ChRL i perspektywach rozwoju współpracy.

W listopadzie 2016 r. przedstawiciele Kierownictwa MRiRW złożyli 2 wizyty w Chinach. Minister Krzysztof Jurgiel przebywał z oficjalną wizytą w Kunmingu, stolicy prowincji Yunnan, gdzie wziął udział w cyklu wydarzeń związanych z odbywającym się tam Forum ds. Współpracy Rolnej i Gospodarczej między Chinami a Państwami Europy Środkowo-Wschodniej (format 16+1) oraz z XIV edycją Chińskich Międzynarodowych Targów Rolniczych. W trakcie wizyty minister Jurgiel spotkał się

ze swoim chińskim odpowiednikiem, a także wziął udział w transmitowanej przez największą w Chinach telewizję CCTV promocji polskich jabłek. Polska żywność prezentowana była na targach CATF w ramach stoiska narodowego przygotowanego przez MRiRW.

Sekretarz stanu Jacek Bogucki złożył wizytę w Pekinie, podczas której miały miejsce spotkania z przedstawicielami Kierownictwa Ministerstwa Rolnictwa oraz służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo żywności (AQSIQ). Wiceminister wziął udział w targach Anufood China, podczas których Polska pełniła rolę kraju partnerskiego, organizując stoisko narodowe (ARR). Uczestniczył również w wielu spotkaniach promocyjnych z udziałem chińskiego świata biznesu i dziennikarzy.

7 grudnia 2016 r. minister Krzysztof Jurgiel spotkał się z ambasadorami 5. państw tworzących Komitet ASEAN w Warszawie. W spotkaniu uczestniczyli: przewodniczący Komitetu

ASEAN w Warszawie, ambasador Malezji Ahmad Fadil Shamsudin, ambasador Republiki Filipin Patricia Ann V. Paez, ambasador Socjalistycznej Republiki Wietnamu Pham Kiên Thiêt, ambasador Republiki Indonezji Peter Frans Gontha, ambasador Królestwa Tajlandii Manasvi Srisodapol. Rozmowy były poświęcone przede wszystkim kwestiom współpracy gospodarczej w kontekście postępującej integracji ASEAN – Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej. Dotyczyły możliwości, jakie powstają dla podmiotów gospodarczych dzięki integracji rynków o bardzo dużym potencjale konsumenckim. 10 krajów ASEAN to ponad 600 mln konsumentów o bardzo zróżnicowanych oczekiwaniach. Polscy producenci i eksporterzy w coraz większym stopniu zainteresowani są nawiązywaniem współpracy z partnerami z regionu Azji Południowo-Wschodniej.

Departament Współpracy Międzynarodowej

☎ 22 623 24 71

Noworoczne spotkanie z dyplomatami

– Polska żywność zdobywa uznanie coraz większej liczby odbiorców na całym świecie – mówił podczas spotkania z przedstawicielami dyplomacji minister Krzysztof Jurgiel.

– Dokładamy wszelkich starań, aby nasze produkty cechowały się

najwyższą jakością i najwyższymi standardami bezpieczeństwa oraz wyśmienitymi walorami smakowymi. Polskie rolnictwo i przemysł przetwórczy stale się modernizują i wprowadzają innowacyjne rozwiązania, które przynoszą korzyści nam

konsumentom – dodał szef resortu rolnictwa.

Ministrowi towarzyszyli sekretarz stanu Zbigniew Babalski oraz podsekretarz stanu Ryszard Zarudzki.

Spotkanie z przedstawicielami placówek dyplomatycznych, które mają

siedziby w Warszawie, co roku organizowane jest, aby zaprezentować potencjał eksportowy polskiej żywności i osobiście przekonać o wymiennych walorach smakowych i jakościowych polskich produktów eksportowych.

Witając przybyłych gości, minister Krzysztof Jurgiel wyraził nadzieję, że będą oni zachęcać swoich rodzimych przedsiębiorców do nawiązywania współpracy z polskimi kontrahentami. Przyczyni się to do zwiększenia wymiany handlowej produktami rolno-spożywczymi.

W tym roku wydarzenie zostało przygotowane w Centralnej Bibliotece Rolniczej, we współpracy z przedsiębiorcami, organizacjami branżowymi, stowarzyszeniami i spółdzielniami sektora rolno-spożywczego. Zorganizowano je w formule wystaw tematycznych promujących polskie produkty. Goście mogli skosztować potraw przygotowanych z wykorzystaniem polskich mięs, ryb, mleka i przetworów mlecznych oraz owoców i warzyw. Serwowano także polskie słodzycze i napoje.

W noworocznym spotkaniu Ministra Rolnictwa z dyplomatami uczestniczyli przedstawiciele 63 krajów

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele 63 krajów, w tym ambasadorowie: Albanii, Algierii, Argentyny, Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Brazylii, Bułgarii, CHRL, Czech, Egiptu, Finlandii, Francji, Gruzji, Hiszpanii, Holandii, Iraku, Kataru, Kazachstanu, Kolumbii, Maroka, Meksyku, Mołdawii, Niemiec, Paki-

stanu, Panamy, Tunezji, Turcji, Senegal, Ukrainy, Urugwaju, USA i Wielkiej Brytanii. Pozostałe kraje były reprezentowane przez Charge d`Affaires, radców ds. ekonomicznych i rolnych.

Biuro Prasowe

☎ 22 623 18 38

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Zielony Tydzień w Berlinie

Podsekretarz stanu Ryszard Zarudzki przebywał w styczniu z wizytą w Berlinie w związku z odbywającymi się tam Międzynarodowymi Targami Zielony Tydzień.

Co roku targi stanowią doskonałą okazję do odbycia spotkań bilateralnych i wielostronnych z delegacjami państw członkowskich UE oraz państw trzecich w kwestiach związanych z rolnictwem i rozwojem obszarów wiejskich, a także współpracy w tych obszarach, wymiany handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Wiceminister Zarudzki spotkał się z: wiceministrem żywienia, rolnictwa i leśnictwa Bawarii Hubertem Bittlmayerem, ministrem rolnictwa, leśnictwa i żywności Dejanem Zidanem, z ministrem rolnictwa Węgier Sándorem Fazekasem, ministrem rolnictwa Holandii Martijnem Van Damem, ministrem rolnictwa i rekultywacji gruntów Arabskiej Republiki Egiptu Essamem Osmanem Fayedem, ministrem środowiska i rolnictwa Kraju Związkowego Saksonii, wiceministrem rolnictwa, leśnictwa i rybołówstwa Japonii Hiromichi Matsu-

shimą, sekretarzem w ministerstwie środowiska, żywności i obszarów wiejskich Wielkiej Brytanii Andrew Leadson.

Ryszard Zarudzki uczestniczył, wraz z 82 ministrami rolnictwa z całego świata, w 9. Berlińskim Szczyście Ministrów Rolnictwa pt. „Rolnictwo i woda kluczem do żywienia świata”. Celem konferencji było omówienie roli rolnictwa, jako głównego dostawcy żywności dla rosnącej liczby ludności na świecie, w zrównoważonym gospodarowaniu wodami. Podczas konferencji dyskutowano na temat

Podsekretarz stanu Ryszard Zarudzki podczas konferencji na targach „Zielony Tydzień”

niedoborów i nadwyżek wody, dostępu do wody oraz jej jakości. W konkluzjach posiedzenia ministrowie rolnictwa przyjęli komunikat pt. „Rolnictwo i woda kluczem do żywienia świata”, w którym podsumowano główne wyzwania w odniesieniu do wody jako jednego z najważniejszych zasobów naturalnych dla rolnictwa.

Podsekretarz stanu Ryszard Zarudzki wziął też udział w konferencji pt. „Zdrowie świń w UE kluczem do osiągnięcia możliwości rynkowych” zorganizowanej przez Europejskie Stowarzyszenie Handlu Zwierząt Hodowlanych i Mięsa, przy współpracy z Komisją Europejską. Celem konferencji było zachęcenie sektora oraz właściwych instytucji państw członkowskich do współpracy, aby zapewnić wysoki poziom ochrony zdrowia zwierząt dla mięsa wieprzowego, w kontekście wystąpienia wirusa ASF.

Wiceminister Zarudzki podkreślił, że: *Polska przygotowała program*

MRiRW zaprezentowało na targach własne stoisko informacyjno-promocyjne

wsparcia finansowego i liczy na wsparcie państw członkowskich UE oraz Komisji Europejskiej. Bez wsparcia z udziałem środków z budżetu UE Polska nie jest w stanie poradzić sobie ze skutkami wirusa ASF.

Targi Zielony Tydzień to jedno z najważniejszych światowych tar-

gów konsumenckich przemysłu spożywczego, rolnictwa i ogrodnictwa. Tegoroczna 82. edycja zgromadziła 1650 wystawców z 66 państw.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zaprezentowało własne stoisko informacyjno-promocyjne, na którym zwiedzający mogli uzyskać informacje dotyczące rolnictwa i gospodarki żywnościowej w Polsce oraz programów żywności wysokiej jakości. Motywem przewodnim wystąpienia było hasło „Polska smakuje”, a odwiedzający stoisko ministerstwa mieli okazję spróbować polskich produktów spożywczych. Na stoisku obecni byli przedstawiciele firm, których produkty zostały wyróżnione znakiem Poznaj Dobrą Żywność oraz producenci żywności tradycyjnej, ekologicznej

i regionalnej. Na stoisku odbywały się także pokazy kulinarne i degustacje polskich produktów spożywczych i potraw z wyróżnionych produktów.

Departament Współpracy Międzynarodowej

☎ 22 623 24 71

Zdjęcia: archiwum MRiRW

Odpoczywaj na wsi

Nowe podejście do promocji turystyki wiejskiej i agroturystyki

Ważnym elementem polityki rozwoju obszarów wiejskich jest wsparcie turystyki krajowej. W kierunku ten wpisuje się turystyka wiejska, oferująca atrakcyjny produkt turystyczny, podkreślający charakterystyczne walory przyrodnicze i kulturowe polskiej wsi. Mają one zachęcić turystów do odkrywania różnorodności krajobrazowej i historycznej wsi, a także poznania społeczności wiejskiej. Niestety ówczesny dorobek z zakresu turystyki wiejskiej i agroturystyki nie jest doceniany na szczeblu regionalnym i lokalnym. Nadal widoczna jest fragmentaryzacja rynku turystycznego. Zasadne jest zatem odejście od scentralizowanej, jednej, branżowej imprezy wystawienniczej, na rzecz integracji środowiska branży turystyki wiejskiej i agroturystyki z całym sektorem turystycznym.

Uczynienie obszarów wiejskich atrakcyjnym miejscem życia, pracy, wypoczynku i prowadzenia własnego

biznesu wpisuje się w budowaną obecnie nową strategię rozwoju kraju. Zakłada ona pełne wykorzystanie potencjału rozwojowego i włączanie mniejszych miast i obszarów wiejskich w procesy rozwojowe gospodarki we wszystkich regionach. W tym kontekście resort rolnictwa podejmuje działania, które mają na celu wykorzystanie potencjału polskiej wsi na rzecz rozwoju sektora turystycznego oraz rozwoju turystycznych funkcji obszarów wiejskich.

Ma to swoje odzwierciedlenie w Programie Działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015-2019, w którym przewidziane jest zadanie 03.03.14. Rozwój funkcji turystycznych na obszarach wiejskich. Z kolei Program Rozwoju Turystyki do 2020 roku wprost wskazuje na wykorzystanie zasobów naturalnych i krajobrazowych w wyniku ożywiania aktywności na obszarach wiejskich, będącej w dużym stopniu podstawą do rozwoju turystyki zrównoważonej. Powyższe działania są więc spójne z głównym celem Programu Rozwoju Turystyki do 2020 roku, tj.: wzmocnieniem rozwoju konkurencyjnej i innowacyjnej turystyki poprzez wspieranie przedsiębiorstw, organizacji i instytucji oraz inicjatyw sektora turystyki, z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Turystyka wiejska, w tym agroturystyka, ma istotny wpływ na poprawę jakości życia i dywersyfikacji gospodarczej na terenach wiejskich. Ma ona szczególne znaczenie dla indywidualnych gospodarstw rolnych. W szczególności wpływa na wzrost popytu na produkty rolno-spożywcze w miejscowościach turystycznych, podtrzymuje folklor, wymusza inwestycje. Sprzyja również pobudzaniu aktywności środowisk i stymulowaniu współpracy, wykorzystując wartości związane ze specyfiką społeczną, kulturową i przyrodniczą wsi np. w ramach licznych działań realizowanych przez Krajową Sieć Obszarów Wiejskich oraz Lokalne Grupy Działania.

Jest to szczególnie istotne w kontekście zachowania struktury przestrzennej, społecznej i gospodarczej

Stoisko turystyki wiejskiej i agroturystyki zorganizowane w ramach projektu „Odpoczywaj na wsi” będzie można odwiedzić na wielu tegorocznych krajowych imprezach targowych

wsii oraz realizowania przez gospodarstwa rolne publicznej misji w zakresie kształtowania świadomości obywatelskiej o rolnictwie, gospodarce rolno-spożywczej oraz dziedzinie kulturowym polskiej wsi.

Podjętym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi inicjatywom w zakresie kształtowania polityki rozwoju turystyki na obszarach wiejskich, a tym samym działań, które przyczyniają się do rozwoju przedsiębiorczości i ekonomicznego ożywienia terenów wiejskich, wychodzi na przeciw również Polska Organizacja Turystyczna. Dostrzega ona potencjał polskiej wsi na rzecz rozwoju sektora turystycznego i w *Planie Działania Polskiej Organizacji Turystycznej na lata 2017-2018* zapisała wsparcie działań wykorzystujących potencjał naturalny i kulturowy obszarów wiejskich w rozwoju i promocji produktów turystycznych. Na rynku krajowym ważnym obszarem działań marketingowych tej organizacji będzie integrowanie turystyki aktywnej, kulturowej i zdrowotnej z potencjałem obszarów wiejskich.

Dla wzmocnienia tej gałęzi gospodarki i uczynienia jej jeszcze bardziej konkurencyjną niezbędne jest więc tworzenie permanentnego, dobrego klimatu do dialogu, bezpośrednich rozmów i poszukiwania najlepszych rozwiązań w porozumieniu z przedstawicielami branży. Łączenie oferty operatorów turystyki wiejskiej poprzez powstawanie inicjatyw sieciowych, tworzenie klastrów podmiotów funkcjonujących w tej branży wydaje się być więc oczywistym wyzwaniem na najbliższe lata. Bazą dla tworzenia inicjatyw kooperacyjnych winny być jednak lokalne zasoby, które wykorzystują, zgodnie z koncepcją rozwoju endogennego, potencjał lokalny. Jest to podejście, które wpisuje się w nowy instrument terytorialny – Rozwój Lokalny Kierowa-

ny przez Społeczność – wprowadzony przez Komisję Europejską w perspektywie finansowej do 2020 r. dla wszystkich funduszy wsparcia unijnego.

Obecnie kluczowym projektem, o charakterze promocyjnym, zainicjowanym i koordynowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju

w konkursie Dziennikarzy i MT Targi Polska na najbardziej oryginalne i profesjonalne stoisko targowe „Homo Turisticus”.

W 2017 r., w ramach projektu *Odpoczywaj na wsi*, stoisko turystyki wiejskiej i agroturystyki będzie można odwiedzić na następujących krajowych imprezach targowych:

Wypoczynkowa oferta gospodarstw agroturystycznych obejmuje różnego rodzaju dodatkowe usługi i zajęcia rekreacyjne. Na zdjęciu: wiejskie SPA z „Krainy Rumianku”

Wsi, jest projekt *Odpoczywaj na wsi*. Jego głównym celem jest kreowanie wizerunku obszarów wiejskich jako turystycznego rynku oferującego zróżnicowane i całoroczne atrakcje. Projekt skierowany jest przede wszystkim do Polaków z większych i średnich miast, niemających kontaktu z obszarami wiejskimi, a szukających na imprezach turystycznych niestandardowych form na spędzenie wolnego czasu. W ramach projektu przewidziane zostały również działania informacyjno-promocyjne skierowane do turystów zagranicznych. Inauguracja projektu odbyła się podczas Międzynarodowych Targów Turystycznych TT Warsaw, zorganizowanych w Warszawie w dniach 24-26 listopada 2016 r. Ekspozycja przygotowana przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi otrzymała wyróżnienie specjalne

- Targi Regionów i Produktów Turystycznych TOUR SALON, Poznań, 17-19 lutego 2017 r.,
- Międzynarodowe Targi Turystyczne Wrocław, Wrocław, 24-26 lutego 2017 r.,
- Targi Regiony Turystyczne NA STYKU KULTUR, Łódź, 17-19 marca 2017 r.,
- Festiwal Turystyki i Czasu Wolnego FREE TIME, Gdańsk, 1-2 kwietnia 2017 r.,
- Targi Turystyki i Wypoczynku LATO, Warszawa, 21-23 kwietnia 2017 r.,
- Piknik nad Odrą. Targi Turystyczne Market Tour, Szczecin, 13-14 maja 2017 r.,
- Międzynarodowe Targi Turystyczne W Stronę Słońca, Opole, 26-28 maja 2017 r.,
- Międzynarodowe Targi Turystyczne TT WARSAW, Warszawa, 23-25 listopada 2017 r.

Mając natomiast na uwadze zachęcanie turystów zagranicznych do odkrywania różnorodności krajobrazowej i historycznej Polski, a także poznania jej społeczności, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, we współpracy z Polską Organizacją Turystyczną, organizuje w dniach 8-12 marca 2017 r. promocję produktów turystyki wiejskiej podczas Międzynarodowych Targów Turystycznych ITB w Berlinie.

W ramach projektu przewidziane jest także wydanie folderu pt. *Hity Turystyki Wiejskiej – Polska* w pięciu wersjach językowych: polskiej, angielskiej, niemieckiej, francuskiej

Dużą popularnością cieszy się turystyka kulinarna, dzięki której turyści mogą poznać smaki i zapachy lokalnej kuchni

i rosyjskiej. Istotnym elementem podczas wspomnianych imprez targowych w kraju będzie organizacja spotkań informacyjno-promocyjnych m.in. z zakresu aktywizacji środowisk wiejskich i stymulowania współpracy międzyinstytucjonalnej, wykorzystując wartości związane ze specyfiką społeczną, kulturową i przyrodniczą wsi.

Ideą kreowania pozytywnego wizerunku turystyki na obszarach wiejskich wśród turystów krajowych i zagranicznych jest, aby polska turystyka wiejska i agroturystyka były utożsamiane z urozmaiconym wyciecznym i produktami „szytymi na miarę”. Dlatego niezwykle waż-

ne jest eksponowanie unikalności oraz różnorodności ofert proponujących niecodzienną atmosferę i autentyczność polskiej wsi w formule 3E, tj. poprzez edukację, rozwójkę i emocje. Pełniejsze wykorzystanie szans związanych z turystyką dla rozwoju wsi wymaga jednak innowacji w zakresie tworzenia nowego typu produktów turystycznych oraz innowacji w sferze animacji i zarządzania.

W warunkach wiejskich model 3E realizowany jest w formie gospodarstw edukacyjnych, przygodowych, artystycznych, wiosek tematycznych i różnego typu ośrodków

zajmujących się animacją kulturalną oraz rozwijaniem zainteresowań w różnych dziedzinach. Na wsi zlokalizowane są także przedsięwzięcia z zakresu turystyki społecznej (gospodarstwa opiekuńcze, gospodarstwa społeczne) oraz prozdrowotnej.

Atrakcje turystyczne tworzone są również na podstawie wydawałoby się zwykłych zajęć w gospodarstwie wiejskim, gdzie produkcja rolnohodowlana i hodowla zwierząt wyznaczają rytm życia. Wiąże się to z rosnącym zapotrzebowaniem na autentyczność przeżyć i miejsc.

Ministerstwo wspiera również działania Polskiej Sieci Odnowy i Rozwoju Wsi w zakresie realizacji projektu *Sieć Najciekawszych Wsi* jako nowego kierunku w turystyce wiejskiej. Celem projektu jest zachowanie dziedzictwa kultury materialnej, krajobrazu i tradycyjnie pojmowanych walorów wiejskości najcenniejszych wsi w Polsce, ale także

budowanie jakości życia mieszkańców tych wsi.

Oferta jaką dysponuje turystyka wiejska i agroturystyka w Polsce to, oprócz ok. 8 tys. gospodarstw agroturystycznych i unikatowego krajobrazu, przede wszystkim: gościnność, bogactwo kulturowe i kulinarne regionów, mnogość produktów tradycyjnych. Wypoczynkowa oferta gospodarstw agroturystycznych obejmuje różnego rodzaju dodatkowe usługi i zajęcia rekreacyjne oraz kulturalne. Dużą popularnością cieszy się turystyka kulinarna. Poprzez smaki, zapachy i całą gamę wrażeń turyści poznają lokalną kuchnię. Promowana jest ekologiczna żywność oraz produkty regionalne i tradycyjne uczestniczące w unijnym systemie ochrony i promocji produktów regionalnych i tradycyjnych chroniących dziedzictwo kulturowe wsi. Produkty wyróżniane znakami potwierdzającymi wysoką jakość wyrobów rolno-spożywczych stanowią jednocześnie doskonały element uzupełniający przekaz promocyjny turystycznej oferty obszarów wiejskich.

Ważne jest zatem, aby pod pojęciem „turystyka wiejska” rozumieć nie tyle turystykę zlokalizowaną na obszarach wiejskich, ale wieloraką działalność gospodarczą, oddającą złożoność wiejskiego środowiska, gospodarki, historii i położenia. MRiRW zamierza zatem w dalszym ciągu podejmować działania we współpracy z Ministerstwem Sportu i Turystyki oraz Polską Organizacją Turystyczną na rzecz rozwoju sektora turystycznego oraz turystycznych funkcji na obszarach wiejskich, zwiększając spójność społeczną i gospodarczą regionów i kraju oraz dążąc do poprawy jakości życia mieszkańców wsi.

Departament Spraw Społecznych
i Oświaty Rolniczej
☎ 22 623 15 75
Zdjęcia: archiwum MRiRW

Zachęcam Państwa do składania wniosków i korzystania z pieniędzy, które Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ma w puli unijnych środków na lata 2014-2020

Daniel Obajtek
Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Szanowni Państwo,

Rozpoczynamy 2017 r. i podobnie jak w roku ubiegłym czeka nas wiele wyzwań. Kontynuujemy wypłatę płatności końcowych za 2016 r., a już 15 marca będzie można składać wnioski o dopłaty obszarowe za rok bieżący.

Również w marcu ruszamy z kolejnymi naborami w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Zachęcam do zapoznania się z aktualnym harmonogramem naborów, który został ogłoszony przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Ta swoista „mapa drogowa”, w której określone zostały terminy naborów, pozwala rolnikom i przedsiębiorcom zawczasu dokładnie przygotować się do złożenia wniosku o przyznanie pomocy i skompletować potrzebne dokumenty. To eliminuje konieczność uzupełniania wniosku, skraca czas jego weryfikacji i przyspiesza wypłatę pieniędzy.

Już w ubiegłym roku harmonogram okazał się pomocnym narzędziem, o czym świadczyć może ubiegłoroczny, rekordowy nabór wniosków na „Modernizację gospodarstw rolnych”. Złożono ich dziesięciokrotnie więcej niż w 2015 r. W sumie w 2016 r. z PROW 2014-2020 uruchomiono nabory wniosków na 23 rodzaje działań, poddziałań i typy operacji, a do rolników, przedsiębiorców i samorządów trafiło z budżetu tego programu blisko 4 mld zł.

W pierwszej kolejności rolnicy będą mogli starać się o środki na restrukturyzację małych gospodarstw. Z pewnością będzie to jedno z najpopularniejszych nowych działań w ramach PROW 2014-2020. O 60 tys. zł premii będzie mógł ubiegać się ten, kto zdecyduje się na rozwój swojego gospodarstwa, przeprowadzi w nim zmiany, dzięki którym stanie się ono bardziej rentowne i konkurencyjne. W budżecie PROW 2014-2020 na restrukturyzację małych gospodarstw przeznaczono 883 mln euro. Z tej formy pomocy będzie więc mogło skorzystać ok. 60 tys. polskich rolników.

W marcu 2017 r. planowane są także nabory wniosków o wsparcie dla firm z branży przetwórstwa produktów rolnych lub zajmujących się ich sprzedażą hurtową oraz premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej. W pierwszym z tych naborów na dofinansowanie inwestycji, także utworzenie nowego zakładu, kwotą do 15 mln zł mogą liczyć przedsiębiorstwa, które są związkiem grup producentów rolnych lub zrzeszeniem organizacji producentów. Jeśli nie mają takiego statusu, mogą ubiegać się o wsparcie do 3 mln zł. Druga propozycja skierowana jest do tych rodzin rolniczych, które chcą zwiększyć swoje dochody ponad otrzymywane z prowadzenia gospodarstwa. Na założenie własnej firmy rolnicy, ich małżonkowie lub inni domownicy mogą otrzymać premię w wysokości 100 tys. zł.

Zachęcam Państwa do składania wniosków i korzystania z pieniędzy, które Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ma w puli unijnych środków na lata 2014-2020.

Warto również przypomnieć, że od 18 stycznia wszelkie sprawy związane z premiami dla młodych rolników będą rozpatrywane w oddziałach regionalnych ARiMR, a nie jak dotychczas w biurach powiatowych Agencji.

Wkrótce ruszy także specjalny portal ogłoszeniowy ARiMR dla wnioskodawców oraz dla dostawców sprzętu i usług.

W celu zapewnienia wnioskodawcom PROW 2014-2020 możliwości wywiązania się z obowiązku wyboru oferty w trybie konkurencyjnym, ARiMR przygotowuje specjalny portal, na którym wnioskodawcy działań realizowanych w ramach PROW 2014-2020 będą zobowiązani zamieszczać zapytania ofertowe, np. na wykonanie

usługi lub zakup maszyn czy urządzeń niezbędnych do wykonywania określonego rodzaju działalności.

Portal zostanie udostępniony do 18 marca, natomiast 30 dni przed planowanym udostępnieniem portalu, ARiMR opublikuje szczegółowe informacje dotyczące jego lokalizacji, obsługi oraz o sposobie nabywania uprawnień niezbędnych do zalogowania się na portalu.

Zachęcam do śledzenia wszystkich nowości m.in. na stronie internetowej www.arimr.gov.pl oraz do kontaktu z punktami informacyjnymi w każdym Biurze Powiatowym i Oddziale Regionalnym ARiMR.

Serdecznie pozdrawiam,

Daniel Obajtek
Prezes Agencji Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

Co z nowego PROW na początek roku

Najpierw będzie można ubiegać się o wsparcie na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej, a w pierwszym kwartale tego roku ARiMR planuje, zgodnie z nowym harmonogramem, uruchomienie jeszcze dwóch naborów w ramach PROW 2014-2020.

■ Restrukturyzacja małych gospodarstw

To będzie z pewnością jedno z najpopularniejszych nowych działań PROW 2014-2020. W marcu ruszyć ma nabór wniosków na Restrukturyzację małych gospodarstw, jednak poza terenami zagrożonymi afrykańskim pomorem świń. Rolnicy z tej strefy będą mogli składać wnioski w czerwcu. O 60 tys. zł premii będzie mógł ubiegać się ten, kto zdecyduje się na rozwój swojego gospodarstwa, przeprowadzi w nim zmiany, dzięki którym stanie się ono bardziej rentowne i konkurencyjne.

O wsparcie może starać się rolnik posiadający gospodarstwo

obejmujące co najmniej 1 ha gruntów ornych, łąk i pastwisk trwałych, czy sadów lub nieruchomości służącej do prowadzenia produkcji w zakresie działań specjalnych produkcji rolnej. Wielkość ekonomiczna takiego gospodarstwa musi być mniejsza niż 10 tys. euro. Ponadto ubiegający się o premię musi być ubezpieczony w KRUS nieprzerwanie przez co najmniej 24 miesiące bezpośrednio poprzedzające miesiąc, w którym składa wniosek; wykluczone jest, aby w tym 2-letnim okresie prowadził inną działalność gospodarczą. Kolejnym warunkiem jest przedłożenie biznesplanu restruk-

turyzacji gospodarstwa. Rolnik, któremu pomoc zostanie przyznana, będzie miał 3 lata na jego zrealizowanie. W tym czasie wielkość ekonomiczna gospodarstwa powinna wzrosnąć do co najmniej 10 tys. euro oraz o co najmniej 20 proc. w stosunku do wielkości z roku, w którym złożono wniosek o przyznanie pomocy.

Rolnik, który zdecyduje się na rozwój swojego małego gospodarstwa, może uzyskać na ten cel 60 tys. zł premii. Będzie ona wypłacana w dwóch ratach: 80 proc. po spełnieniu warunków określonych w decyzji o przyznaniu pomocy, a 20 proc. po poprawnej realizacji biznesplanu.

Katalog inwestycji, na które można przeznaczyć otrzymane pieniądze, jest szeroki. Obejmuje m.in. budowę lub modernizację budynków, zakup nowych maszyn i urządzeń, sprzętu komputerowego

i oprogramowania. Premię można zainwestować w sady i plantacje wieloletnie, można kupić grunty rolne, a nawet stado podstawowe zwierząt hodowlanych.

Wsparcia nie uzyska osoba, która jest lub była beneficjentem następujących działań: *Ułatwienie startu młodym rolnikom*, *Modernizacja gospodarstw rolnych*, *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej* w ramach PROW na lata 2007-2013, a także działań *Modernizacja gospodarstw rolnych*, *Premie dla młodych rolników*, *Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej* w ramach PROW na lata 2014-2020.

■ Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój

Również w marcu ma być uruchomiony nabór wniosków o wsparcie dla firm z branży przetwórstwa produktów rolnych lub zajmujących się ich sprzedażą hurtową.

O pomoc będą mogły ubiegać się mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa działające w sektorze przetwórstwa lub handlu hurtowego produktami rolnymi, a także osoby fizyczne, prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, jeżeli wykonują działalność gospodarczą w zakresie przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych.

Wysokość dofinansowania, jakie można otrzymać w całym okresie realizacji PROW 2014-2020, zależy od tego, kim jest beneficjent. Gdy jest nim przedsiębiorstwo zajmujące się przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych, wysokość wsparcia wyniesie do 3 mln zł. Natomiast jeżeli o pomoc ubiega się przedsiębiorstwo, które jest związkiem grup producentów rolnych lub zrzeszeniem organizacji producentów, wówczas może liczyć maksymalnie na 15 mln zł.

W I kwartale br. zostanie uruchomiony nabór wniosków na jedno z najpopularniejszych działań PROW 2014-2020 „Restrukturyzacja małych gospodarstw”. Pomoc może być przyznana m.in. na zakup nowych maszyn i urządzeń a nawet na zakup stada podstawowego zwierząt hodowlanych

Pieniądze są wypłacane w formie refundacji kosztów – maksymalny poziom dofinansowania wynosi 50 proc. kosztów, poniesionych na realizację inwestycji. W tym również – czego nie było w poprzednim naborze, przeprowadzonym w grudniu 2015 r. – związanych z utworzeniem nowych zakładów zajmujących się hurtową sprzedażą czy przetwórstwem: mleka, mięsa oraz owoców i warzyw, jak także hurtowym obrotem zbożami.

■ Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej

Od 13 marca do 11 kwietnia 2017 r.

Agencja będzie przyjmowała wnioski o przyznanie pomocy na rozpoczęcie działalności pozarolniczej. Należy je składać do dyrektora oddziału regionalnego ARiMR, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania ubiegającego się o pomoc.

O premie w wysokości 100 tys. zł będą mogli ubiegać się rolnicy, domownicy, małżonkowie rolnika, którzy m.in. udokumentują fakt podlegania ubezpieczeniu KRUS z mocy ustawy i w pełnym zakresie. Firma, która zostanie założona dzięki temu wsparciu, może zajmować się m.in. przetwórstwem i sprzedażą produk-

W marcu ma być również uruchomiony nabór wniosków o wsparcie dla firm z branży przetwórstwa produktów rolnych lub zajmujących się ich sprzedażą hurtową

Rolnicy, małżonkowie rolnika oraz domownicy podlegający w pełnym zakresie ubezpieczeniu KRUS będą mogli w I kwartale składać wnioski o premię w wysokości 100 tys. zł na inwestycje w działalność pozarolniczą

tów nierolnych, rzemiosłem, rękodzielnictwem, turystyką wiejską, usługami opieki nad dziećmi, osobami starszymi, niepełnosprawnymi,

mi, a także działalnością informacyjną, architektoniczną i inżynierską, usługami rachunkowości, księgowymi, audytorskimi, technicznymi czy działalnością weterynaryjną.

Pomoc nie przysługuje osobie, która już jest beneficjentem następujących instrumentów wsparcia: *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej* objętego PROW 2007-2013, *Premie dla młodych rolników*, *Restrukturyzacja małych gospodarstw* objętych PROW 2014-2020.

Biuro Prasowe

☎ 22 318 40 90

Zdjęcia: fotolia

ARiMR stawia w 2017 na e-Wniosek

o przyznanie dopłat bezpośrednich

Co roku wiosną ponad 1,3 mln rolników składa do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wnioski o przyznanie płatności bezpośrednich. Zdecydowana większość z nich wybiera tradycyjny sposób ubiegania się o te dopłaty i wypełnia wniosek wraz z wszystkimi załącznikami w wersji papierowej, a następnie składa go, wraz z wymaganymi dokumentami, we właściwym biurze powiatowym ARiMR. Dla wielu rolników, tych którzy mieszkają daleko od siedziby BP, już samo pokonanie drogi do naszej placówki to prawdziwa wyprawa, pochłaniająca tak cenny czas. Gdy rolnik dotrze już do biura powiatowego ARiMR, wówczas może się okazać, że akurat tego dnia wielu innych rolników zdecydowało się na odwiedzenie pla-

cówki Agencji i złożenie wniosku o dopłaty bezpośrednie, i trzeba czekać w kolejce. Jest to sytuacja niezwykle prawdopodobna, szczególnie pod koniec terminu składania dokumentów, gdyż jak wynika z doświadczeń z ubiegłych lat ponad 60% rolników odwiedza biura powiatowe ARiMR w ostatnich dwóch tygodniach składania wniosków. Co zrobić, aby uniknąć często uciążliwych wizyt w placówkach Agencji? Oczywiście można złożyć wniosek za pośrednictwem poczty, ale zdecydowanie wygodniejsze i pewniejsze jest złożenie wniosku o przyznanie płatności przy wykorzystaniu aplikacji e-Wniosek. Ten sposób ubiegania się o przyznanie płatności bezpośrednich i innych płatności obszarowych w ramach PROW jest znany od kilku lat, ale obecnie

przechodzi on zdecydowaną przemianę, która sprawi, że będzie on łatwiejszy i przyjaźniejszy do wypełnienia niż jeszcze rok temu.

Przede wszystkim łatwiej będzie uzyskać dostęp do systemu teleinformatycznego ARiMR, który umożliwia złożenie wniosku o przyznanie płatności przez aplikację e-Wniosek. Jeszcze rok temu, każdy kto chciał otrzymać taki dostęp musiał wypełnić papierowy wniosek o nadanie loginu i kodu dostępu (hasła) i dostarczyć go do biura powiatowego ARiMR. W tym roku nie będzie już takiej potrzeby. Rolnik, aby uzyskać dostęp do e-Wniosku będzie musiał wpisać swój numer ewidencyjny gospodarstwa, 8 ostatnich cyfr rachunku bankowego oraz kwotę jakiegokolwiek ostatniej płatności otrzymanej z Agencji w roku kalendarzowym

poprzedzającym rok złożenia wniosku (w roku 2017 ostatnia płatność zrealizowana przez Agencję w roku 2016). Po poprawnej weryfikacji, system automatycznie założy beneficjentowi konto oraz pozwoli na wprowadzenie indywidualnego hasła, które umożliwi dostęp do systemu. Tak więc od tego roku będzie można uzyskać dostęp do systemu teleinformatycznego ARiMR bez wychodzenia z domu.

Ale to nie jedyne pozytywne zmiany dla rolników. Wdrożone modyfikacje aplikacji e-Wniosek zweryfikują poprawność większości danych wprowadzanych przez rolników. I tak wypełniając wniosek o przyznanie płatności aplikacja e-Wniosek automatycznie sprawdzi czy suma powierzchni podrzędnych działek deklarowanych przez rolnika nie jest większa niż powierzchnia działki głównej, a jeżeli tak się zdarzy system zgłosi błąd.

ARiMR przeniosła do aplikacji e-Wniosek geometrię działek rolnych

obejmujących 75% powierzchni zatwierdzonej do jednolitej płatności obszarowej w roku 2016. Rolnik, wchodząc w moduł umożliwiający wyrysowanie działek rolnych, będzie mógł pobrać obrys działki wyrysowa-

Złożenie wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich przy wykorzystaniu e-Wniosku jest zdecydowanie najwygodniejszą formą. ARiMR udostępni aplikację 15 marca za pośrednictwem swojej strony internetowej

nej w poprzednim roku, a tym samym nie będzie musiał znowu rysować powierzchni, które nie zmieniły się w stosunku do roku poprzedniego. Jeżeli powierzchnie działek rolnych ulegną zmianie rolnik będzie mógł dokonać modyfikacji rysowanego obszaru. Mówiąc prościej – wyrysowanie działek w e-

-Wniosku będzie dużo łatwiejsze niż w latach ubiegłych, na co często skarżyli się rolnicy. Zmodyfikowane funkcjonalności aplikacji e-Wniosek pozwolą także na pobranie aktualnych danych referencyjnych dla każdej działki referencyjnej, jak również na zweryfikowanie czy dana działka kwalifikuje się do przyznania płatności ONW. Zostanie również wdrożony mechanizm, pozwalający na automatyczne sprawdzenie powierzchni deklarowanych do poszczególnych schematów pomocowych w stosunku do powierzchni maksymalnych kwalifikowanych obszarów.

Zmodyfikowana aplikacja e-Wniosek to niewątpliwie ułatwienie i wygoda dla rolników. Warto skorzystać z tej możliwości. Aplikację ARiMR udostępni 15 marca 2017 r. za pośrednictwem swojej strony internetowej.

Biuro Prasowe
☎ 22 318 40 90
Zdjęcie: fotolia

Rolniku, nie zapomnij rozliczyć raty pożyczki

ARiMR przypomina, że w ciągu miesiąca od wypłacenia drugiej raty pożyczki na sfinansowanie należności publicznoprawnych pożyczkobiorca musi udokumentować spłatę nieuregulowanych należności w wysokości środków wypłaconych w ramach tej raty pożyczki. Obowiązek ten wynika z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w spra-

wie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. 2015.187 ze zm.) oraz umowy o udzieleniu pożyczki, którą zawarli producenci rolni.

Pożyczkobiorca powinien przedstawić w biurze powiatowym ARiMR dowód wpłaty (np. przelew, „KP” – kasa przyjmie) albo oświadczenie lub zaświadczenie podmiotu, na rzecz którego przypada należność o spłaconej kwocie należności.

Niełożenie w terminie odpowiednich dokumentów skutkuje natychmiastowym zwrotem drugiej raty pożyczki.

Biuro Prasowe
☎ 22 318 40 90

Zdjęcie: fotolia

Młody rolnik

W sprawie premii już nie do biura powiatowego ARiMR

Od 18 stycznia 2017 r. wszystkie sprawy związane z premiami dla młodych rolników są rozpatrywane w oddziałach regionalnych ARiMR. Dotychczas zajmowały się tym biura powiatowe Agencji.

Kompletne akta sprawy w ramach *Premii dla młodych rolników* objętej PROW 2014-2020 wraz ze wszystkimi złożonymi przez beneficjentów wnioskami i dokumentami zostaną przekazane do właściwego dyrektora oddziału regionalnego ARiMR przez kierownika biura powiatowego, do którego zostały złożone, w terminie do 2 lutego 2017 r.

Po 18 stycznia młody rolnik wszelkie dokumenty, jak np. wnioski o płatność pierwszej raty wraz z wymaganymi dokumentami, wnioski o płatności drugiej raty wraz z wymaganymi dokumentami, wnioski o zmianę biznesplanu, składa już do właściwego ze względu na położenie swojego gospodarstwa dyrektora oddziału regionalnego Agencji. Dotyczy to także innych dokumentów potwierdzających realizację zobowiązań wynikających z decyzji lub przepisów prawa.

Od 18 stycznia organem właściwym do rozpatrywania odwołań zażaleń na rozstrzygnięcia kierownika biura powiatowego ARiMR jest Prezes ARiMR.

W przypadku środków odwoławczych, które podlegały rozpatrywaniu

przez dyrektora oddziału regionalnego ARiMR przed dniem 18 stycznia 2017 r. i ich rozpatrywanie nie zostało zakończone, będą one przekazane do Prezesa ARiMR, który będzie właściwy do ich rozpatrzenia.

- do uchylecia bądź zmiany decyzji lub postanowienia – właściwy jest dyrektor oddziału regionalnego ARiMR;
- do stwierdzenia nieważności decyzji lub postanowienia – właściwy jest Prezes ARiMR;
- do wznowienia postępowania zakończonego decyzją lub postanowieniem – właściwy jest dyrektor oddziału regionalnego ARiMR;

Od 18 stycznia br. wszystkie sprawy związane z premiami dla młodych rolników są rozpatrywane w oddziałach regionalnych ARiMR

Organami właściwymi do prowadzenia trybów nadzwyczajnych w zakresie decyzji lub postanowień w ramach *Premii dla młodych rolników* wydanych przed dniem 18 stycznia 2017 r. są:

- do stwierdzenia wygaśnięcia decyzji – właściwy jest dyrektor oddziału regionalnego ARiMR.

Biuro Prasowe
☎ 22 318 40 90

Zdjęcie: fotolia

Z pierwszej ręki

Ponad 278,6 mld zł wypłaciła Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od początku swojego istnienia, czyli od 1994 r., do 1 grudnia 2016 r. Z tej kwoty 143,3 mld zł trafiło do rolników w ramach dopłat bezpośrednich. Bliżko 74,3 mld zł to z kolei wsparcie wypłacone z budżetu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, a ponad 4,2 mld zł to pomoc przekazana ze środków Programu Operacyjnego **Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013**. Na dofinansowanie **Wspólnej Organizacji Rynku Owoców i Warzyw** ARiMR przekazała ponad 7,9 mld zł. Agencja wypłaciła także w ramach tzw. pomocy krajowej udzielanej z budżetu państwa ponad 21,4 mld zł. Pieniądże te zostały przeznaczone m.in. na do-

płaty do kredytów inwestycyjnych, obrotowych i kłeszkowych, dofinansowanie kosztów utylizacji padłych zwierząt gospodarskich oraz wsparcie wypłacane do gruntów, które zostały zalesione w latach 2002-2003. Pozostała kwota została przekazana na rozwój wsi i obszarów wiejskich w ramach unijnych programów pomocowych wdrażanych przez ARiMR.

Prawie 4,7 mld zł przekazała do 1 grudnia 2016 r. ARiMR z **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020**. Pieniądże te popłynęły na konta rolników głównie w ramach płatności ONW, rent strukturalnych, a także działań rolno-środowiskowo-klimatycznych i rolnictwa ekologicznego.

30 listopada 2016 r. **ARiMR zakończyła** trwającą od 17 października **wypłatę zaliczek na poczet płatności bezpośrednich za 2016 r. Po raz pierwszy ich wysokość wyniosła 70 proc. kwoty dopłat**. Na konta bankowe ponad 1,33 mln rolników Agencja przekazała **9,66 mld zł**. Zaliczki trafiły do wszystkich, którzy spełnili warunki do przyznania

dopłat bezpośrednich za 2016 r., a ich wnioski przeszły kontrolę administracyjną. Od 1 grudnia wypłacane są płatności końcowe za 2016 r. Maksymalna łączna kwota na wypłatę dopłat bezpośrednich za ubiegły rok wynosi **14,81 mld.** Od 17 października **ARiMR przekazuje rolnikom również dopłaty ONW i rolnośrodowiskowe.** Z tytułu ONW do 23 stycznia wypłaciła łącznie **747,7 mln zł**, a z rolnośrodowiskowych – blisko **143 mln zł.**

11 firm zawarło z ARiMR umowy na **świadczenie w 2017 r. usług utylizacyjnych** obejmujących zbiór, transport i unieszkodliwienie padłych zwierząt gospodarskich. Są to następujące podmioty: EKO – STOK Sp. z o. o.; Stans Sp. z o.o. Sp. k.; Energoutil Sp. z o.o.; Jasta Sp. z o. o.; PP-H Hetman Sp. z o. o.; PPP Bacutil Sp. J.; Promarol – Plus Sp. z o. o.; Saria Polska Sp. z o. o.; STRUGA S. A.; ZP-H Rakowscy Sp. J.; ZR-P FARMUTIL HS S.A. Ponieważ w 2017 r. w poszczególnych województwach usługi utylizacyjne świadczyć będzie od dwóch do dziewię-

ciu firm, Agencja przypomina, że rolnicy zanim podejmą decyzję dotyczącą zlecenia wykonania takich usług, powinni zapoznać się z cenami oferowanymi przez przedsiębiorców działających w ich regionie. **Zasady korzystania w 2017 r. z usług utylizacyjnych** z dofinansowaniem Agencji dla producentów rolnych **nie ulegają zmianie** w stosunku do obowiązujących obecnie.

25 stycznia 2017 r. zakończył się trwający od 27 grudnia 2016 r. **nabór wniosków dla rolników, którzy ponieśli w swoich gospodarstwach straty spowodowane klęskami żywiołowymi.** Pomoc oferowana była z budżetu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w ramach poddziałania **Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof.** Maksymalna kwota wsparcia, jaką może otrzymać rolnik na ten cel w całym okresie realizacji PROW 2014-2020, wynosi **300 tys. zł**, z tym, że nie może przekroczyć ona poziomu 80 proc. kosztów kwalifikowalnych.

Biuro Prasowe

☎ 22 318 40 90

Zdjęcia: fotolia, ©Pantherstock/ Photogenica

Agencja odpowiada

Rolnicy pytają o pomoc na *Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej* oraz wsparcie na *Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane* przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów finansowane z PROW 2014-2020. Przedstawiamy odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania dotyczące tych naborów.

Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej

W jaki sposób będzie pomniejszana o 50% kwota pomocy, jeżeli rolnik nie zawarł polisy obowiązkowego ubezpieczenia upraw i planuje odtworzenie sadu, w którym szkoda w nasadzeniach oszacowana została przez komisję na 100 tys. zł?

Przykład: Rolnik prowadzi jedynie produkcję sadowniczą. Z protokołu oszacowania szkód wynika, że szkoda w środkach trwałych (w sadach) wyniosła 100 000 zł. W związku z odtworzeniem sadu jabłoniowego rolnik planuje zakup materiału kwalifikowanego drzewek jabłoni. W zestawieniu rzeczowo-finansowym wskazał, że koszty kwalifikowalne wyniosą 130 000 zł.

Obliczenie, w przypadku braku umowy ubezpieczenia obowiązkowego upraw:

130 000 zł (kk) x 80% (poziom dofinansowania) = 104 000 zł, ale w związku z brakiem umowy ubez-

pieczenia obowiązkowego upraw ważnej na dzień wystąpienia szkody w odtwarzanym sadzie rolnik może otrzymać pomoc w wysokości 52 000 zł (kwota pomniejszona o 50%).

Obliczenie, w przypadku posiadania umowy ubezpieczenia obowiązkowego upraw:

130 000 zł (kk) x 80% (poziom dofinansowania) = 104 000 zł. Nie pomniejsza się tej kwoty o 50%, w myśl § 5 ust. 3 rozporządzenia. Ponieważ z protokołu oszacowania szkód wynika, że szkoda w środkach trwałych (w sadach i plantacjach wieloletnich) wyniosła 100 000 zł, a pomoc przyznaje się i wypłaca do wysokości wartości szkód w odtwarzanym składniku gospodarstwa, oszacowanych przez komisję, rolnik może otrzymać maksymalnie 100 000 zł pomocy.

O kolejności przysługiwania pomocy, zgodnie z § 12 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia decyduje suma uzyskanych punktów przy-

znawanych na podstawie wysokości szkód w gospodarstwie, powstałych w wyniku wystąpienia zdarzenia losowego. Czy oznacza to, że do tego kryterium mogą być brane pod uwagę zarówno szkody dotyczące produkcji rolnej (wielkość produkcji z uwzględnieniem cen podanych w protokole), jak i szkody dotyczące majątku gospodarstwa (z uwzględnieniem szkód np. w budynkach, maszynach, nasadzeniach wieloletnich, itp.)?

Kryterium wyboru, o którym mowa w § 12 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia, dotyczy wysokości szkód w zniszczonych lub uszkodzonych składnikach gospodarstwa wykorzystywanych do produkcji rolnej i oszacowanych przez komisję jako szkody w środkach trwałych. Uwzględniane mogą być wszystkie straty w składnikach gospodarstwa wykorzystywanych do produkcji rolnej i wchodzących w zakres kosztów kwalifikowalnych podlegających odtworzeniu (również z uwzględnieniem szkód dotyczących budynków, pomimo iż, co do zasady, nie są kosztem kwalifikowalnym), niezależnie od tego, czy rolnik planuje odtworzenie wszystkich tych składników, czy tylko niektórych z nich. Nie uwzględnia się w tym kryterium wysokości szkód w produkcji roślinnej i zwierzęcej (te szkody są uwzględniane w innym kryterium wyboru).

Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów

Kto może ubiegać się o przyznanie pomocy na operacje tego typu?

Jeżeli rolnik nie zawarł polisy obowiązkowego ubezpieczenia upraw i planuje odtworzenie np. sadu, kwota pomocy zostanie pomniejszona o 50%

Podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o przyznanie pomocy są: gmina, związek gmin, powiat, związek powiatów.

Gdzie można realizować operację?

Pomoc może być przyznana jeśli operacja będzie realizowana w miejscowości liczącej nie więcej niż 200 tys. mieszkańców.

Jaki zakres pomocy jest objęty dofinansowaniem?

Pomoc może być przeznaczona na:

- budowę targowiska lub obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów;
- przebudowę istniejącego targowiska lub obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów;
- zakup nowych urządzeń, materiałów i usług służących operacji.

Jakie koszty można uznać za kwalifikowalne?

Do kosztów kwalifikowalnych można zaliczyć:

- koszty budowy targowiska lub obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów;
- koszty przebudowy istniejącego targowiska lub obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów;
- koszty zakup nowych urządzeń, materiałów i usług służących operacji;
- koszty ogólne bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją operacji.

Kiedy odbędzie się nabór wniosków o przyznanie pomocy na ww. operację?

Samorzady Województw są zobowiązane do ogłoszenia na swoich stronach internetowych ogłoszenia o naborze wniosków. Ogłoszenia,

w zależności od decyzji Zarządów Województw, ukażą się od stycznia do kwietnia 2017 roku.

Jaka jest forma pomocy?

Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji, która jest wypłacana przez ARiMR po zrealizowaniu inwestycji.

Pomoc z działania „Inwestycje w targowiska...” może być przyznana również na przebudowę istniejącego targowiska lub obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów

Wysokość pomocy ze środków EFRROW nie może przekroczyć 1 000 000 zł na jednego beneficjenta w okresie realizacji Programu czyli do 2023 roku. Poziom pomocy finansowej z EFRROW wynosi 63,63% kosztów kwalifikowalnych projektu. Wymagany krajowy wkład środków publicznych, w wysokości 36,37% kosztów kwalifikowalnych projektu, pochodzi ze środków własnych beneficjenta.

Jakie są kryteria wyboru?

Samorząd Województwa, który ogłasza nabór wniosków o przyznanie pomocy przyznaje operacji punkty, które będą decydować o kolejności na liście przysługiwania pomocy.

Punkty otrzyma ten projekt, w którym przewiduje się, że:

- powierzchnia handlowa targowiska

przeznaczona dla rolników pod sprzedaż produktów będzie stanowiła po realizacji operacji ponad 30% całej powierzchni obiektu;

- operacja dotyczy przebudowy istniejącego targowiska;
- nie był realizowany w danej gminie w ramach PROW 2007-2013;

- powierzchnia handlowa targowiska przeznaczona dla rolników pod sprzedaż produktów rolno-spożywczych wyprodukowanych w systemie rolnictwa ekologicznego będzie stanowiła po realizacji operacji ponad 5% całej powierzchni obiektu;
- targowisko wyposażone jest w instalację odnawialnego źródła energii;
- targowisko będzie obiektem całorocznym;
- opłata za wynajem powierzchni handlowej dla rolnika będzie o 25% niższa od kosztu wynajmu przez inne podmioty w okresie 5 lat od wypłaty przez ARiMR płatności końcowej na rzecz beneficjenta.

Biuro Prasowe

☎ 22 318 40 90

Zdjęcia: fotolia

Polska żywność na krańcach świata

Wzrost eksportu żywności to szansa na bardziej dynamiczny rozwój sektora rolno-spożywczego w Polsce. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencja Rynku Rolnego wspierają ten cel liczącymi działaniami promocyjnymi na czterech kontynentach.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencja Rynku Rolnego przygotowały na 2017 rok szereg działań, które mają wspierać rozwój międzynarodowej współpracy handlowej polskiego sektora rolno-spożywczego. Są one skorelowane z realizacją branżowego programu promocji polskich specjalności żywnościowych. Inicjatywy, które są podejmowane umożliwiają przedsiębiorcom udział w najważniejszych zagranicznych wydarzeniach targowych i wystawienniczych oraz misjach gospodarczych i towarzyszących im spotkaniach biznesowych. Działania te mają pomóc w zwiększeniu rozpoznawalności i obecności polskiej żywności na rynkach zagranicznych.

Dotychczasowe doświadczenia umożliwiły wyselekcjonowanie rynków, na które skierowane są międzynarodowe akcje promocyjne. Przy wyborze wzięto również pod uwagę wyniki ankiet przeprowadzonych wśród uczestników działań zagranicznych realizowanych w 2016 roku oraz wśród przedsiębiorców branży rolno-spożywczej na temat ich planów promocyjnych na bieżący rok. Uwzględniono obowiązujące umowy międzynarodowe oraz ograniczenia eksportu polskich produktów żywnościowych. Wzięto pod uwagę również potrzeby i oczekiwania organizacji branżowych.

W 2017 roku MRiRW oraz ARR planują skoncentrować działania na umożliwieniu przedsiębiorcom większej obecności na rynkach

o dużym potencjale importowym, na których polska żywność jest jeszcze nieobecna lub jest eksportowana w niewielkich ilościach. Ministerstwo zamierza wziąć udział w wydarzeniach wystawienniczo-targowych w Niemczech, Wielkiej Brytanii, Irlandii, Indiach, Korei Południowej, Egipcie oraz Stanach Zjednoczonych. Natomiast Agencja planuje skupić się przede wszystkim na Indiach, Wietnamie, Japonii, Iranie, Tajwanie, RPA oraz USA. Jednocześnie będą kontynuowane działania w miejscach, które są już dobrze znane naszym eksporterom, ale nadal wymagają wsparcia promocyjnego w budowaniu pozytywnego wizerunku polskiej żywności. Mowa tutaj o targach w takich krajach jak: Chiny, Algieria, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Niemcy oraz Białoruś. Oprócz udziału w targach i misjach wyjazdowych Agencja będzie realizowała działania na terenie Polski w formie misji przyjazdowych dla

MRiRW oraz ARR przygotowały na 2017 rok szereg działań promocyjnych, które mają wspierać rozwój międzynarodowej współpracy handlowej polskiego sektora rolno-spożywczego

zagranicznych dziennikarzy i przedsiębiorców.

W ramach działań promocyjnych ARR na rynkach zagranicznych w 2017 roku będą realizowane również postanowienia umowy po-

zowane na rynkach siedmiu państw: Chin, Indii, Wietnamu, RPA, ZEA, Francji oraz Niemiec. W ramach projektu, podczas międzynarodowych imprez targowych, na stoiskach zorganizowanych

Stworzenie wspólnej marki polskiej żywności niezbędne jest do wzmocnienia wizerunku Polski i jej produktów eksportowych. Dlatego też Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi wraz z Agencją

PROMOCJA ZAGRANICZNA PRODUKTÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH

Algieria
 Anglia
 Białoruś
 Chiny
 Egipt
 Francja
 Hongkong
 Indie
 Iran
 Izrael
 Japonia
 Kanada
 Karachistan
 Korea
 Kuba
 Kolumbia
 Niemcy
 RPA
 Tajwan
 USA
 Wielka Brytania
 Wietnam
 ZEA

między Agencją a Ministerstwem Rozwoju. Umowa dotyczy partnerstwa obu instytucji przy wspólnej realizacji projektu „Promocja gospodarki w oparciu o polskie marki produktowe – Marka Polskiej Gospodarki – Brand”. Przedsięwzięcie to obejmuje działania promocyjno-informacyjne w ramach nowego branżowego programu promocji polskich specjalności żywnościowych. Będzie ono reali-

zowane przez ARR, przedsiębiorcy będą mieli możliwość zaprezentowania swojej oferty i przeprowadzenia spotkań z kontrahentami. Wśród działań wspierających planowane są artykuły w zagranicznej prasie, wydawanie katalogów dystrybuowanych podczas targów, pokazy kulinarne, komunikacja w mediach społecznościowych, misje przyjazdowe oraz konferencje dla zagranicznych dziennikarzy i blogerów.

Rynku Rolnego promują hasło „Polska smakuje – Poland Tastes Good”, które staje się podstawą do budowania renomy polskich producentów.

Biurowanie Ekspertu ARR

☎ 22 376 73 75

Departament Rynków Rolnych MRiRW

☎ 22 623 16 32

Zdjęcia: archiwum ARR, archiwum MRiRW

Biuletyn informacyjny nr 2/2017 (195). Wydawany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Redagowany pod kierunkiem Małgorzaty Książek przy współpracy z kolegium redakcyjnym w składzie: Joanna Czapla, Waldemar Guba, Ewa Markowska-Bzducha, Justyna Matys, Dariusz Nieć, Krystian Poptawski, Bogusław Rzeźnicki, Karolina Dziewulska-Siwiek, Waldemar Szychowski, Witold Stobel, Anna Szczepaniec, Aleksandra Szelągowska, Agnieszka Szymańska.

Opracowywany przez zespół w składzie: Ewa Jaroszewicz, Mariola Marczak.

Projekt graficzny: Paulina Furman, Artur Kubat, Magdalena Nawara. **Współpraca:** Alicja Daniluk-Jankowska. **Zdjęcia na str. I i II str. okładki:** Artur Kubat, fotolia. **Zdjęcia na str. 1-4:** archiwum MRiRW, fotolia. **Zdjęcia na str. 29:** Magdalena Nawara, fotolia.

Redakcja: ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa; tel. (22) 623 11 75, (22) 623 20 68, fax (22) 623 15 00.

Łączność z czytelnikami: Biuro Prasowe MRiRW ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa, e-mail: rzecznik.prasowy@minrol.gov.pl.

Wersja internetowa <http://www.minrol.gov.pl>; <http://www.arimr.gov.pl/dla-beneficjenta/biblioteka.html>;

ISSN 1233-9784. Podpisano do druku: 14 lutego 2017 r.

Nakład: 8000 egz. **Druk:** Zakłady Graficzne TAURUS Roszkowsky Sp. z o.o., Kazimierów, ul. Zastawie 12, 05-074 Halinów.

Konkurs Plastyczny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Praca konkursowa pt. "Ryboctwo i Muzeo"

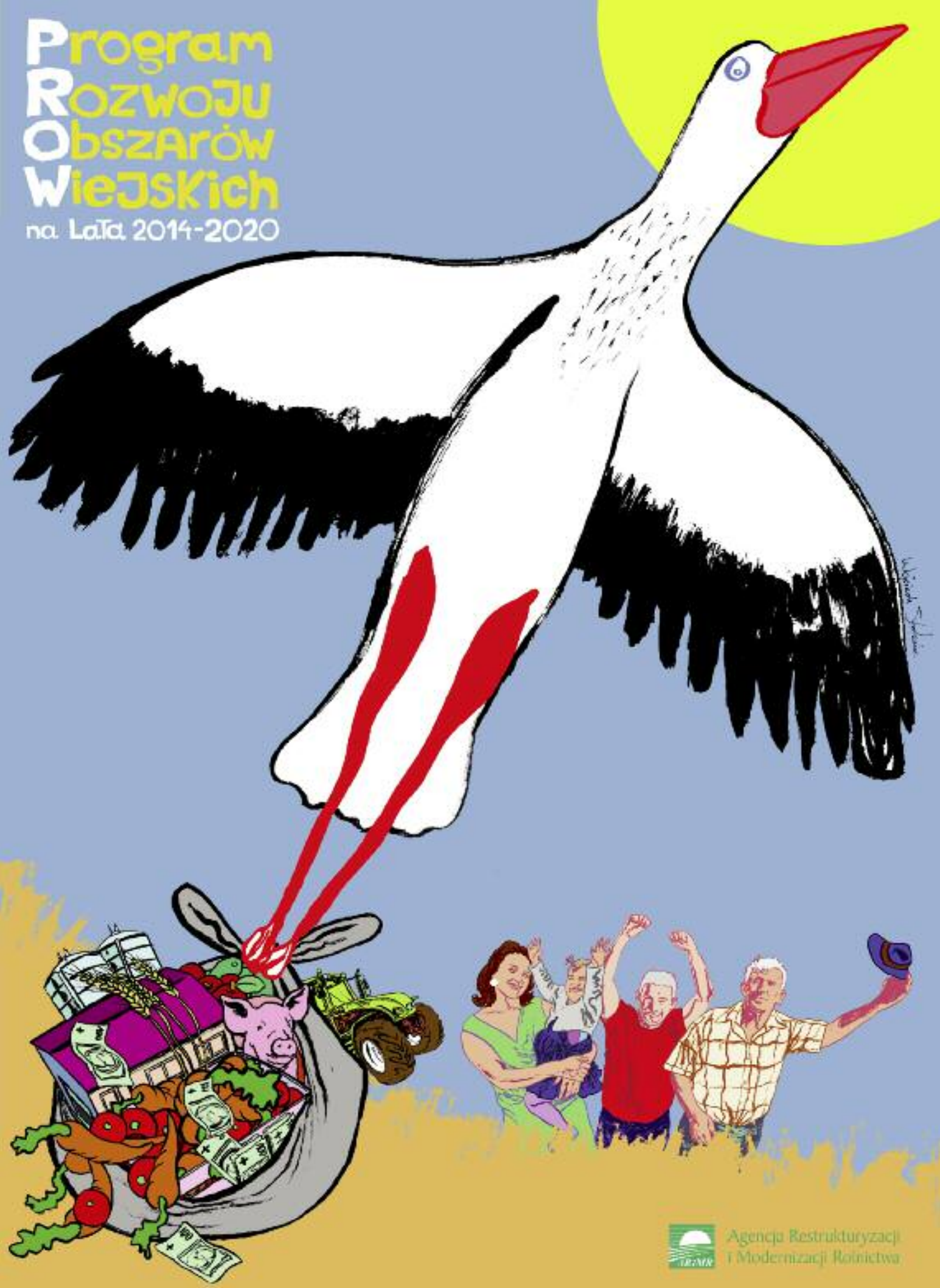
Szkoła Podstawowa nr 2 w Zabkach

Rok szkolny 2016/2017

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

na lata 2014-2020

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa